

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čekovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-18

Cene in seratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, $\frac{1}{16}$ strani
din 250—, $\frac{1}{16}$ strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

JNS mora državi plačati 50.000 dinarjev

Beogradski list »Vreme« poroča, da je izgubila JNS v zadnji instanci — pri kasaciji v Beogradu — pravdo z državo. Ko je namreč bila na vlasti Jugoslovanska radikalna kmečka demokracija, prednica sedanje JNS, je bilo polno strankarskih zborovanj, na katera je stranka ljudi vozila z državnimi železnicami, in sicer brezplačno. Takšno zborovanje je bilo tudi v Sarajevu, za katero je stranka ostala državi dolžna 50.000 din. Ker JNS ni hotela plačati, jo je država tožila. Okrožno sodišče v Beogradu je tožbo odločilo, apelacijsko sodišče pa je JNS obsodilo na plačilo dolžnih 50.000 din s 6% obrestmi od 23. maja 1932 dalje. Kasacijsko sodišče je to obsodbo potrdilo. Takšnih zborovanj kakor v Sarajevu je bilo več, na katera je stranka ljudi vozila brezplačno. Škoda, na ta način storjena državi, znaša milijone. Kdaj bo država te »državotvorce« tožila tudi za te vsote?

Nemčija odklonila zaščitne kraje za žene in otroke

Angleško uradno poročilo poroča, da je Nemčija odklonila pobudo francoske vlade, storjeno preko Zveze narodov v Ženevi, da se določijo pokrajine, kamor bi se mogli nastaniti otroci in žene in katerih ne bi smeli bombardirati. To bi naj bili okraji, kakršni so bili za časa španske državljanke vojne okrog Madrida, katerih niso bombardirali niti nacionalisti niti republikanci.

Dogodki na Češkem in Slovaškem

Po novih poročilih iz Pariza je bilo v Pragi ob priliki nemirov dne 17. novembra ustreljenih zopet 120 čeških visokošolcev. Zjutraj omenjenega dne je odpeljala nemška policija 1200 dijakov na neko letališče izven Prage, kjer so morali vsi dijaki stati do poldneva z dvignjenimi rokami. Popoldne je bil nato vsak deseti dijak brez sodbe ustreljen. — Predsednik Češke dr. Hacha je imenoval za podpredsednika Češke dr. Preissa, ki je bil od leta 1935 v vodstvu sudetsko-nemške stranke. — Iz Bratislave poročajo, da je Nemčija v zadnjem času znatno okrepila svoje čete na Slovaškem. Negotovo je še: ali hoče Nemčija s tem ojačanjem pomagati Slovaški, da dobi nazaj ona področja, katera ji je odvzela Madžarska, ali pa so te sile svarilo Rusiji, ki zahteva železniško zvezo z Donavo, ki bi naj šla skozi Poljsko preko Slovaške do Bratislave, in bi naj bila svobodno rusko pristanišče na Donavi. Ruska želja je, da ima preko Bratislave zvezo z glavnimi prometnimi žilami, pozneje pa zvezo z Reno. Po tem načrtu bi se Rusija močno utrdila v srednji Evropi.

Potopitev na morju in protiukrepi

V današnji številki poročamo o nemških magnetičnih minah, katere povzročajo v zadnjem času zavezniškim in nevtralnim državam ogromno škodo s potapljanjem ladij. Angleška vlada je zbrala do 27. novembra vse podatke o novih minah in bo mogoče v kratkem doseči, da te mine ne bodo predstavljale nobene nevarnosti več. Prostovoljno se je javilo že 200 angleških ribiških ladij s tozadenvno potrebnim moštvtom. Iz teh ladij bo ustvarjen poseben pomožni oddelek vojne mornarice, ki bo iskal ter uničeval nemške magnetične mine. Ker je bilo v minulem tednu od 19. do 25. novembra z imenovanimi minami potopljenih v celoti 17 ladij in med temi 11 angleških, 2 francoskih in 4 nevtralne, je angleški kralj Jurij VI. dne 28. novembra podpisal uredbo o zaplenitvi nemškega izvoznega blaga. Zakon bo stopil v veljavno čez nekaj dni, da bo mogoče med tem časom izdati ukrepe za zaščito koristi nevtralnih držav, ki se radi tega angleškega ukrepa silno razburjajo.

Brezbožniki prodirajo na Balkan

Zveza borbenih brezbožnikov sovjetske Rusije je izdala naslednje obvestilo: »Najnovejši politični dogodki v vzhodni in srednji Evropi bodo brez dvoma imeli odmev tudi na Balkanu. Svobodomiseln gibanje v Bolgariji, Romuniji, Jugoslaviji in Grčiji je bilo v težkem položaju. V tem bodo nastopile neke spremembe. Sovjetsko-ruski brezbožniki bodo nudili svojim brezbožniškim sošišljenikom na Balkanu vsako pomoč, ki je le mogoča. Glavna borba v teh deželah mora biti uperjena zoper pravoslavno cerkev, ki je bila trda in trdna zoper komunizem. Borbeni brezbožniki bodo v najskorajšnjem času razširili veliko število propagandnih brošuric v vseh balkanskih jezikih ter bodo hrkrati tudi dali na razpolago znatna denarna sredstva za borbo zoper vero na Balkanu.« Moskva je torej vzela na piko Balkan ter bo delala po »svoji navadi« s podkupovanjem in s propagando. Bodimo na oprezu!«

Služba narodu

Vsek človek potrebuje tuje pomoči. Nič ne sam zrastel, nihče si ne more vsega sam pripraviti. Mati streže otroku, gospodar služi in dela za vso družino.

Tudi narod potrebuje take pomoči, ki mu služijo, ki mu pomagajo v njegovem prizadevanju, da bi si zboljšal svoje življenje. Gotovo smemo med prve služabnike naroda šteti — časopis. Izobražen narod, kjer znajo skoroda vsi čitati in pisati — hvala Bogu, mi Slovenci smo tak narod — ne more več biti brez časopisa. Saj vsak izmed nas sam zase ve, da je tako.

Že polnih 73 let je v službi slovenskega naroda tedenik »Slovenski gospodar«. Sovražniki slovenskega naroda so bili tudi njegovi sovražniki. Tujerodci so mu stregli po življenju, domači lastni bratje, ki so postali poturice, so mu stroj razbili. Toda »Slovenski gospodar« je hotel živeti in služiti svojemu narodu.

Slovenski narod se je vedno dobro zavedal, da ima v svojem glasilu »Slovenskem gospodarju« ne le običajen list, pač pa res svojega zvestega služabnika in kljub vsemu pritisku, prigojarjanju in speljavanju na kaj drugega ni uspelo odvrniti naročnikov od tega lista, da imamo danes tisoče in desetisoče hiš, ki tvorijo eno skupno slovensko družino »Slov. gospodarja«.

Ali naj bo letos drugače? Nikdar tako kot v sedanjih časih je potrebno, da ima vsaka hiša časopis. Pred dnevi je prišel v našo upravo iz Slovenskih goric kmet in nam tole povedal: »Te dni sem pri sosedu čital »Slovenskega gospodarja« in sem danes šel v mesto in sem dobil za blago 40 dinarjev več, kakor bi sicer dobil, ako bi ne čital »Slovenskega gospodarja«, na katerega sem se skliceval. Zdaj pa lahko plačam naročnino 32 dinarjev za prihodnje leto in mi še ostane.« Sedi in izračunaj tudi ti, ki si za 32 din prejemal vse leto »Slovenskega gospodarja«, ali ni bil ta mali denar najbolje uporabljen?!

Ko vas danes vabimo, da zopet plačate naročnino, vam moramo povedati še tole: za novo leto bomo s pomnoženimi močmi urejevali »Slovenskega gospodarja« tako, da vam bo gotovo ugašal. Sredi prihodnjega leta bodo dobili nov tiskarski stroj, ki smo ga že naročili za naš list. Tudi to naše prizadevanje in te velike žrtve naj vam bodo dokaz, da je »Slovenskemu gospodarju« prva zapoved in prvo delo: služba narodu!

Slovensko kmetsko ljudstvo, sprejmi to našo službo!

Vem, kaj je moje prvo opravilo:
danés priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

Vojna

Zapadno bojišče

Zakaj so odložili Nemci napad na zapadu preko Holandije?

»Slov. gospodar« je poročal, da je bil za 11. november — na obletnico premirja v svetovni vojni — pripravljeni veliki nemški pohod preko Holandije nenadoma odgoden. Sedaj je prodrlo v javnost, da je Belgija rešila Holandijo nemškega napada v zadnjem trenutku z izjavo Nemčiji, da bi nemški upad sam po sebi izrazil oborožen nastop Belgije, Francije in Anglije v korist Holandske. Za ta svoj korak je dobila Belgija zagotovila od Francije ter Anglije, da lahko računa z vso njuno vojaško silo.

Omenjeno izjavo je sporočila Belgija Nemčiji dva dni pred nameravanim izbruhom velike nemške ofenzive z dostavkom, da bo ob prvem poskusu napada na Holandsko izvedla splošno mobilizacijo in da bodo njeni oddelki takoj nastopili proti nemški vojski, istočasno pa bo Belgija dovolila angleški in francoski armadi prehod čez svoje ozemlje za obrambo Holandije.

Ta belgijski korak je odvrnil nemške voditelje od načrta za zasedbo Holandske, ob koje mejah so bile razpostavljene nemške divizije v obliki piramide, na čelu katere so bili motorizirani oddelki pod povojstvom generala Blaskowitzza, ki je vodil nemški napad na Poljsko.

Ako bi bilo prišlo do vdora Nemcov na Holandsko, bi pričela splošna vojna, kateri se skušajo Nemci izogniti. Nemške in zavezniške čete bi se spopadle na čisto odprttem in neutrjenem holandskem ozemlju,

hkrati pa bi se začela brezobzirna letalska vojna, pri čemer bi Nemčija nedvomno bolj trpela kakor njeni zavezniški, saj je vse njeno Porenje eno samo industrijsko velemesto.

Vkljub temu, da je označena nemška ofenziva padla v vodo ali je vsaj odložena, imajo Nemci ob belgijski in nizozemski meji zbranih več divizij, ki so v strogi pripravljenosti ter čakajo na povelje. Vseh šest divizij se giblje na Westfalskem in ob reki Ems. Da je bilo mogoče toliko vojašta v sedanjem zimskem času spraviti pod streho, so morali ustanoviti delo v večjem številu tamkajšnjih tovarn.

Dva vzroka za odložitev nemške velike ofenzive do spomladи

Vrhovni poveljnik vse nemške oborožene sile je kancler Hitler. Angleška poročila pravijo, da okleva Hitler glede pričetka velike ofenzive iz dveh vzrokov, in sicer 1. iz bojazni, da bi lahko izbruhnila na vzhodu revolucija; resni nemiri na Českem in Poljskem bi se razširili in zahtevali, da odpošlje Nemčija z zapadnega bojišča na vzhod večje število za napad proti Angliji ter Franciji pripravljenih čet; 2. Nemčija ne razpolaga z zadostnim številom velikih topov, s katerimi bi zamogla do živega francoski Maginotovi obrambni črti. Po mnenju vrhovnega nemškega povojstva je treba izdelati čez zimo zadostno število takih topov in pričeti spomladni splošni naskok.

sicer 12 ladij z 22.000 tonami, za tem ameriška trgovska mornarica, ki je zgubila veliko ladjo za prevoz petroleja z 12.225 tonami. Japonska je ob potniško-tovorni parnik »Tarakumi Maru« z 11.930 tonami. Norveška je ob eno ladjo z 11.000 tonami. Nizozemska je zgubila potniško ladjo »Simon Bolivar« z 8300 tonami, Italija parnik »Grazia« in »Fianona« s skupaj 11.000 tonami, Litva tri parnice, Jugoslavija tovorni parnik »Carica Milica«, Švedska en parnik. A gleška vojna mornarica je zgubila rušilec »Gipsy«, ki je zadel ob nemško mino na vzhodni obali. Eksplozija je bila tako huda, da je bilo težje poškodovanih mnogo obalnih hiš. Ponesrečilo je pri tem 20 častnikov in mornarjev, 40 jih pogrešajo, 100 je ranjenih. — Dalje navajajo Nemci, da je napadla nemška podmornica v severnoangleškem zalivu s torpedom in močno poškodovala angleško križarko »Belfast«, ki spada med najbolj moderne angleške bojne ladje in je bila še le predana v službo.

Ker so Nemci skoraj opustili v pomorski vojni napram Angliji podmornice s torpedi in so prešli na veliko bolj učinkovite nevidne mine, hočejo onemogočiti plovbo po Rokavskem prelivu, ki loči Anglijo od Francije, in pretrgati zvezo med Veliko Britanijo in celino.

Končni nemški namen pa je: vso Anglijo z otoki obdati z magnetičnimi minami in preprečiti med njo in drugimi državami vsak pomorski promet.

Angleške napovedi

Radi potapljanja ladij potom nemških min se je oglasil v londonskem parlamentu ministrski predsednik Chamberlain dne 21. novembra. Priznal je številne potopitve, ki so bile združene z resnimi izgubami življenja. V mestu Haag na Nizozemskem sklenjena pogodba, katero je podpisala tudi Nemčija in glede katere je še dne 17. septembra sporočila, da jo bo spoštovala, določa, da morajo biti pritrjene mine opremljene z vsemi možnimi varnostnimi napravami za varnost trgovinske plovbe. Mine same ne morejo ločiti med vojnimi in trgovskimi ladjami ter med onim, ki je v vojnem stanju ter med nepristranskim. Po haški pogodbi je določeno, da morajo biti mine takoj napravljene, da najkasneje po eni ur postanejo neškodljive. Nobene od teh določb po ugotovitvi Chamberlaina nemška vlada ni spoštovala in je zagrešila višek kršitve mednarodnih dogovorov. Angleška vlada ne bo dopustila, da bi se ta način vojne nadaljeval brez protiukrepov.

K tej Chamberlainovi napovedi pripominjajo v uradnih angleških krogih, da ni podvzela Anglija doslej nobenega poskusa, da bi preprečila nemški prekomorski izvoz. Nemčija je na vse mogoče načine svoj izvoz pospeševala, da bi dobila tem potom tuja plačilna sredstva za nakup srovin in neobhodno potrebnih vojnih potrebščin. Zelo velik je bil v zadnjem času nemški izvoz tovarniških izdelkov v Španijo, Južno Ameriko in na Daljnji vzhod.

Dogodki na morju

Magnetične mine

Zadnjič smo poročali, da so Nemci nastopili napram angleško-francoski zapori na morju z novim pomorskim orožjem, katerega je pred enim mesecem napovedal nemški zunanjji minister Ribbentrop in je to napoved potrdil tudi vodja in kancler Hitler z besedami, »da bodo tudi za Anglijo znašli sredstvo, s katerim ji bodo prišli do živega«. Gre namreč za tako zbrane magnetične mine, katere polagajo Nemci ob morskih obalah. Čim se jim približajo na določeno razdaljo gmotne (mase) železa, katerega je v vsaki ladji več ko dovolj, pritegnejo k sebi te mine in eksplodirajo same od sebe ter ladjo raztrgajo. Borba proti tem novim minam je silno težavna, ker jih ni videti na površju morja in je njih uporaba po mednarodnem pravu iz leta 1907 prepovedana.

Po trditvi posadk norveških ladij za obrambo obale mečejo v morje zgoraj opisane mine nemška letala. Te mine — nekateri jih imenujejo tudi bombe — so težke po 220 kg. Polaganje magnetičnih min je dvojne vrste. Težje mine polagajo posebno velika nemška vodna letala s tem, da pristanejo na morju v bližini angleške obale in tudi na reke. Lažje mine pa me-

čajo letala s posebnimi padali. Padala so tako izdelana, da se v vodi razstopijo. — Magnetične mine so napolnjene z zelo močnim razstrelivom.

Prvotno so Nemci po radiu raznesli v svet, da uničujejo ladje nepristranskih držav angleške blodeče mine. Ta trditev pa nikakor ni verjetna, ker Anglija, koje vse življenje je odvisno od pomorskega prometa, ne bo samo sebe zapirala z minami in s tem onemogočala ali vsaj znatno ograjala svoj dovoz in izvoz.

Cilji novega orožja

Kako učinkovito je novo nemško pomorsko orožje, nam dokazuje statistika v teku petih dni potopljenih ladij. Od dne 17. do 21. novembra, ko so Nemci prvič nastopili z magnetičnimi minami, je bilo v bližini angleške obale potopljenih 22 ladij, ki so imele skupaj 92.246 ton. Največ izgub je utrpela angleška trgovska mornarica, in

**Vem, kaj je moje prvo opravilo:
danes priloženo položnico bom
tako napisal in poslal 32 din
za celoletno narečnino!**

Položnice!

Zopet so tu — te položnice! Kako hitro je prišlo leto okrog! In vendar je prišel »Slov. gospodar« 52 krat in je v vaših domovih bil vaš prijeten gost.

Prijatelji, letos je položaj nekoliko druženč kot lansko leto. Draginja je narastla, papir je dražji in še težko ga je dobiti. Kar zdaj ga moramo kupiti za vsaj do jenih, da smo brez skrbi zanj. Seveda ga moramo tudi v naprej plačati!

Prosimo vas zato, da vse to preudarite in da čimprej, najbolje takoj napišete celoletno naročnino 32 dinarjev na položnico in nam jo pošljete. Mi kljub vsemu nismo naročnine zvišali, ker računamo s tem, da boste vsi plačali čimprej.

Ugotovitvci o atentatu v Münchenu v dvojni luči

Nemško uradno poročilo o preiskavi

Dne 8. novembra kmalu po deveti uri zvečer je povzročil v Münchenu peklenki stroj v meščanski pivnici strahovito eksplozijo, katera je porušila dvorano in je bilo več mrtvih ter mnogo ranjenih. Atentat je bil namenjen kanclerju Hitlerju in njegovim najzvestejšim, ki so pa odšli četrt ure pred eksplozijo iz dvorane in so že bili na povratku v Berlin.

Dne 27. novembra je objavil šef nemške policije Himmler izid dosedanje preiskave. Kot storilec je označen 36 letni v Münchenu bivajoči Georg Elser, ki je dejanje po izjavi nemške policije tudi priznal.

Elser je vzidal v steber meščanske pivnice peklenki stroj, čigar eksplozija se je

Nemški izvoz so posredoval predvsem italijanske in holandske trgovske ladje. Anglija in Francija pa hočeta kot odgovor na novo nemško pomorsko orožje Nemcem onemogočiti vsak izvoz s pomočjo neutralnih držav, četudi bi si s tem korakom nakopali resna nasprotstva nepristranskih ali neutralnih držav.

Razen tega bosta Anglia in Francija pokupili v evropskih neutralnih državah vse zaloge surovin ter živil. Nemčiji se bo onemogočila vsaka nadaljnja dobava za vojno potrebnega blaga. Pričakujejo, da bo Nemčija v najbližji bodočnosti hudo občutila novi zavezniški pritisk.

Nemške izgube na morju in v zraku

Za zgoraj navedene hude izgube so se osvetili Nemcem Francozi, ki so potopili dve nemški podmornici. Angleži in Francozi so sestrelili en dan, 22. novembra, osem nemških letal.

Obramba proti novim minam

Kot obrambo proti magnetičnim minam bodo uvedli Angleži plovbo z lesenimi ladji. Namen teh ladij bo borba z novimi nemškimi minami na ta način, da bodo lesene barke povzročale eksplozije min. Lesene ladje bodo vlekle daleč za seboj posebne naprave, ki bodo pritegnile nase iz letal v morje s padali spuščene nemške mine, katere bodo nato spravili do eksplozij.

NE POZABITE NA NAGRADNO ŽREBANJE!

Za vse dosedanje in za nove naročnike smo razpisali kot znak hvaležnosti za točno plačilo tudi posebne nagrade v raznih darovih. Glavna nagrada pa je 5000 din v gotovini! Vseh nagrad je 500. Za žrebanje pridejo v poštov le oni, ki bodo plačali čimprej ali najpozneje do konca januarja celoletno naročnino 32 din.

ZAVAROVANJE OSTANE,

toda le v korist onim, ki plačajo redno celoletno naročnino, bomo zavarovali njihovo domačo hišo za slučaj požara za 1000 din. Poseben pravilnik bomo še objavili!

IZPOLNITE POLOŽNICE,

da jih ne izgubite! Stanejo tudi svoj denar! Če bi jo pa le izgubili, dobite na pošti splošno položnico, napišite čekovno številko 10.603 »Slovenski gospodar«, Maribor.

v Francijo. To je storil, ker je zahteval nemška vlada njegovo izročitev radi sodelovanja pri zločinu.

Imenovani je voditelj protihitlerjanske »Črne fronte« in je eden od ustanoviteljev narodno-socialistične stranke, katero je tudi vodil, ko je bil Hitler zaprt v trdnjavi Landsberg. Kakor hitro pa je bil pričiščenju stranke junija 1934 ubit njegov brat Gregor, je Oton pobegnil ter je začel organizirati odpor proti Hitlerju.

*

Angleška sodba o nemških ugotovitvah

Na beležene nemške ugotovitve o atentatu v Münchenu pravijo Angleži, da se vsa ta razkritja povsem nerazumljiva. Nemški policijski šef Himmler govori na eni strani o aretaciji nemškega državljana, ki je vzidal peklenki stroj v steber meščanske pivnice v Münchenu, na drugi strani pa trdi, da sta bila prijeta na holandski meji dva angleška državljan. Nerazumljivo je, v kaki zvezi bi naj bila ta dva dogodka. Uradno pa razglaša Anglija, da noben Anglež in noben angleški vojak ne pozna nemškega državljan, ki je bil prijet v zvezi z napadom. Končno se čudijo Angleži, kako bi mogel Elser od jeseni 1938 hoditi v dvorano meščanske pivovarne v Münchenu in tam kopati, zidati ter nastavljati peklenki stroj, ne da bi ga zaločila nemška policija, ki je znana po svoji izvrstni špionaži in izvežbanosti. Negre Angležem tudi v glavo, kako bi mogel Elser izvršiti zadnje priprave v dvorani par dni pred eksplozijo, ko je bila dvorana že teden dni pod policijskim nadzorstvom. Ali je bil Elser mogoče v zvezi s policijo? — sprašujejo Angleži. — Angleški uradni krogi prepričajo javnosti, naj si ustvari sama sodbo o verjetnosti ugotovitev nemške policijske preiskave.

*

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Važni posveti voditeljev. Predsednik vlade Dragiša Cvetkovič je obhajal v začetku minulega tedna v rojstnem mestu Nišu blagoslovitev svojega novega doma in slavo. Na slovesnost je povabil večino ministrov, podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka ter predsednika senata dr. Antona Korošca. Sprejem visokih gostov v Nišu je bil prisoten in se je spremenil v veličastno manifestacijo slike med Srbi in Hrvati. Ob tej priliki so bili izrečeni govorji, v katerih so poudarjali govorniki pomem sporazuma, ki bo rešil dolgotrajni spor med srbskim in hrvatskim narodom ter bo okrepil našo skupno državo Jugoslavijo. Obisk Niša je bil povod za važne politične razgovore ter posvetovanja, o katerih ni bilo izdano nobeno uradno poročilo. Po vrnitvi iz Niša je bil dr. Vladko Maček v avdenci pri knezu namestniku Pavlu, nakar je obiskal dr. Korošca. Med tem razgovorom je bil pri knezu namestniku predsednik vlade Dragiša Cvetkovič.

Vem, kaj je moje prvo opravilo:
danesh priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

Popoldne po teh razgovorih in avdencih se je vršil važen sestanek, na katerem so sodelovali predsednik vlade, podpredsednik dr. Maček, finančni minister dr. Šutej in minister brez listnice dr. Smoljan. Politični krogi pripisujejo vsem tem sestankom največjo važnost.

V DRUGIH DRŽAVAH

Slika Češke po nasilni udušitvi dijaških in drugih nemirov. V zadnji številki smo poročali o resnem položaju na Češkem, ki je nastal radi krvave udušitve dijaških ter drugih nemirov. Po uradnem poročilu je bilo obsedno stanje v Pragi ter okolici dne 21. novembra preklicano. Čeprav je obsedno stanje uradno odpravljeno, vendar dejansko vlada enaka strogost kakor v zadnji čas. Varnostno službo v Pragi so prevzeli nemški SS (napadalni) oddelki, katere so pomnožili na 20.000. V veljavostne ostane nemški zakon o tisku, cenzuri nad časopisjem, zasebnim pisemskim, telefonskim in brzjavnim prometom, o zdrževanju in o naglih policijskih hišnih preiskavah. Ta zakon je bil sprejet za Nemčijo takoj po nastopu naravnega socializma leta 1934 in zdaj razširjen tudi na češko ozemlje. Zakon določa poleg drugih kazni za politične prestopke tudi delno ali celotno zaplembo premoženja. Uveljavljen je tudi nemški zakon o veleizdaji iz leta

1934, s čimer so Čehi postavljeni v položaj nemške politične opozicije. — Londonski radio poroča iz Budimpešte, da je bilo pri nemirih v Pragi in na Češkem bodisi v bojih ubitih bodisi pozneje ustreljenih 1700 ljudi. Tača poročila so prišla v Budimpešto čez Slovaško iz Prage in baje izvirajo iz nemških uradnih podatkov. Tretjina ubitih je bilo judov. Zadnje dni, kar so demonstracije nehale, je bilo aretiranih več tisoč oseb iz krogov bivših čeških političnih strank in pa častnikov bivše češke vojske, ki niso hoteli izročiti orožja.

Izredna nemška sodišča in druge odredbe za zasedeno Poljsko. Nemški guverner za zasedeno Poljsko je podpisal odlok o ustanovitvi izrednih nemških sodišč po vseh večjih poljskih krajih. Ta sodišča bodo pristojna za politične prestopke, poskuse odpora proti nemškim civilnim in vojaškim oblastem itd. Za večino prestopkov je določena smrtna kazen. Odlok je bil sprejet zaradi tega, ker dela poljska skrivna organizacija »Beli orel« z umori nemških vojakov, častnikov in policistov novim oblastem hude preglavice. — Dalje so zaplenile nemške oblasti vse premičnine in nepremičnine dosedanje poljske države. Odrejeno je pa bilo, da ostane v zasedeni Poljski tudi za naprej plačilno sredstvo poljski zloto.

Nagrada Slovakom za vojaško pomoč Nemčiji. Kakor hitro je zasedla Nemčija del Poljske in so ji pomagali pri tem na pritisk Slovaki, je izjavil kancler Hitler, da bo odstopila Nemčija Slovaški vse bivše poljsko ozemlje, kjer so Slovaki v večini. V poštov bi prišli predeli južne Poljske, ki jih je pridobila Poljska takoj po svetovni vojni 1920 in pozneje od češkoslovaške republike v letih 1934—1938. Dne 21. novembra je bila v Berlinu podpisana pogodba, po kateri pripade Slovaški 100 kvadratnih kilometrov ozemlja, in sicer severno od zapadnih Beskidov in na severnih pobočjih Visoke Tatre.

Pobitanje med predstavnikom Poljske in zastopnikom bivše Češkoslovaške v Londonu. V Londonu se je mudil zadnje dni novi predsednik v Parizu osnovane poljske vlade general Sikorski. Pred odhodom iz Londona se je predstavnik Poljske sestal z bivšim predsednikom češkoslovaške republike dr. Benešem in z bivšim češkim ministrskim predsednikom dr. Hodžo. Ob tej priliki so bila odstranjena vsa stara nesoglasja, ki so obstajala med Čehi in Poljaki.

Walter Darre, nemški minister za organizacijo prehrane

Vem, kaj je moje prvo opravilo: danes priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

in mnogo pripomogla do nesreče obeh narodov. Sklenjeno je bilo najtesnejše sodelovanje v sedanjosti in bodočnosti. Zdi se, da so bile določene tudi že nekatere podrobnosti glede skupnih mirovnih ciljev, katere bosta obe vladi složno in enotno zagovarjali pri zaveznikih v Londonu in Parizu. Pred svojim odhodom pa je Sikorski pripravil vse potrebno tudi za sklenitev nove poljsko-angleške vojne pogodbe, ki bo podpisana v prihodnjih dneh.

Spološen položaj v Nemčiji. Dopisniki švedskih listov iz Berlina poročajo, da se je pripetilo v Nemčiji v teku oktobra in novembra več primerov nepokorščine med uradništvom in da je bilo nekaj napadov na višje uradnike. Po rajhu se je dalje razpasla nalezljiva bolezen samomorov. Prav tako je opažati po tovarnah uporna dejavnja nezadovoljnega delavstva. Med nemškimi monarhisti se pojavljajo nemirna gibanja. Proti osebi nemškega zunanjega ministra Ribbentropa se dvigajo nasprotstva nekaterih odločilnih generalov ter admirala Raederja, poveljnika nemške mornarice. Znani nemški veleindustrialec Fric Thyssen, ki je pomagal finančno narodnim socialistom, da so prišli na oblast, je moral zbežati iz Nemčije z družino vred, ker je bil v opoziciji proti sedanji politiki. Radi zgoraj naštetih vznemirljivih pojavov se je vršil sredi minulega tedna v Berlinu daljši tajni posvet med maršalom Göringom, šefom nemške policejne Himmlerjem in še med par drugimi osebnostmi iz Hitlerjeve ožje okolice. Ob tej priliki so vse te dogodke v podrobnostih obravnavali in sklenili primerne ukrepe, da se ohrani red.

Sposobnost na bojnem polju predpogoju za dosego častniškega čina v Nemčiji. V Nemčiji je bila izdana nova uredba glede izpopolnitve častniškega kadra v vojnem času. Po novi uredbi je dana vsakemu vojaku možnost, da postane častnik, če je svoje sposobnosti dokazal pred sovražnikom in če se je tudi drugače odlikoval. Sposobnost na bojnem polju je predpogoju za vsakega, ki želi v vojni dobi doseči častniški čin.

Nemci silijo Poljake v svojo armado. Poljska vlada v Parizu je izdala uradno sporočilo, v katerem pravi, da nemške oblasti s silo uvrščajo Poljake z zasedenega ozemlja v nemško armado. Ta postopek pomeni kričečo kršitev mednarodnega prava. Namesto, da bi Nemci zajete poljske vojake poslali domov, jih mobilizirajo zase in jih silijo, da se bodo morali vojskovati na strani tistih, ki so uničili njihovo domovino. Poljska vlada ostro protestira proti temu ravnjanju z državljeni bivše poljske republike.

Romunija dobila zopet novo vlado. Romunski minister Bojou je sredi minulega tedna zaradi nesprejemljivosti nemških zahtev odstopil. Nemčija je zahtevala od Romunije tako zamenjavo marke, da bi bila Romunija preveč oškodovana. Razen tega so tirjali Nemci od Romunov celotno proizvodnjo petroleja pod pogojem, da ga Romuni sami spravijo v Nemčijo po želez-

nici in Donavi. Povrh pa Rusija ni dovolila nenadzorovanega petrolejskega prevoza med Romunijo in Nemčijo čez ozemlje po sovjetski vojski zasedene vzhodne Poljske. Ostavki trgovinskega ministra je sledil odstop celokupne Argetoianove vlade, katerega je kralj sprejel in je poveril sestavo nove vlade bivšemu ministrskemu predsedniku in londonskemu poslaniku dr. Tatarescu. Tatarescu je takoj sestavil novo vlado, v kateri je predsednik in notranji minister, zunanjji minister je ostal Gafencu. Tudi Tatarescova vlada ne bo mogoča ugoditi Nemcem in se bo razmerje med Berlinom in Bukarešto poslabšalo. Kakor zatrjujejo, je sovjetska Rusija zavzemala doslej nasproti Romuniji stališče blagohotnega nezanimanja le na željo Nemčije, ki si je hotela s tem pridobiti Romunijo kot glavno dobaviteljico surovin in živil na evropskem jugovzhodu. Zaradi tega Romunija ni bila posebno naklonjena snavanju nove balkanske zveze pod vodstvom Italije in je odklonila nedavno tudi sporazum z Bolgarijo glede odstopa dela Dobrudže, ki je bila Bolgarom odvzeta ob prevratu. Kakšno stališče bo zavzela v tem vprašanju nova Tatarescova vlada, za enkrat še ni znano, gotovo pa je, da stoji Romunija pred važnimi odločitvami.

Prodiranje Japoncev iz novega oporišča na Kitajskem. Zadnjič smo poročali, da so se Japonci izkrcali v kitajskem pristanišču Pakhoj, od koder so začeli v notranjost Kitajske čisto nov pohod. Po poročilih s kitajskega bojišča so prednje čete Japoncev, ki so se izkrcali v Pakhoju, dosegle Tasijukoji, 80 milj od meje pokrajine Kvangsi. Prve japonske patrulje že ograjajo glavno cesto, ki veže Kvangsi s francosko Indokino. Boji se vodijo tudi v bližini Fangčenga in Činšava, kjer so Japonci izkrcali 8000 mož.

Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatene urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliničke izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Dekleta iz nemške organizacije »Arbeitsdienst« Šofirajo traktorje, ker so možki Šoferi na bojišču

Spomin na naše v tujini

K izseljenski nedelji 8. decembra

V sto in sto slovenskih družinah na izseljensko nedeljo zaživi spomin na tisto uro, ko je odhajal izpod domačega krova v svet oče, sin, sestra, brat. Odhajal je s prisiljenim pogumom na ustih, da ne bi čisto podrl že itak skrušenih src svojih domačih, a z bridkostjo v srcu in s pritajeno solzo v očeh. Odhajal je s hrepeneњem v duši — ne po tujini, ampak z mislijo na trenutek, ko bo zopet zavihtel domači zemlji klobuk v pozdrav.

In tega svidenja dostikrat le ni hotelo biti. In domači so koprneli, čakali dneve, da se zopet vrne, in četudi bi prišel strgan, lačen, praznih rok — le da bi prišel... In kdo more razumeti hrepeneњe onih v daljni tujini po hišici očetovi... A zgodilo se je ne redko kdaj, da je prišlo namesto očeta, sina, drobno pisemce s sporočilom: zasulo ga je globoko pod zemljo.

Čul sem takrat vdovice jok:
Moj Mate, jo, moj Mate.
Pel je veliki zvon —
Moj Mate, jo, moj Mate.
Hamburg, Hamburg, kliče ji zvon...
tam ji v smrt omahnil je sin...
solze nobene, boli ni za njim,
znamenja ni za grob njegov.

(Župančičeva, »Duma«)

Zopet drugi se ji je zgubil, zgubil tako, da mati doma je plakala: Bolje, da bi rojen ne bil. Vrgel je proč vero očetovo, potepjal vse, kar mu je bilo prej sveto, pogazil zakon narave, zakon Boga.

Toda vi, ki berete te vrstice o izgubljenih svojih bratih v tujini, ne vrzite kamna v nje. Vedišo vsi: da bili so zapeljani! Pred leti so ponesli luč s seboj v svet, toda vihar sveta je bil silen, ugasnil jim je luč in danes tavajo v temi. Ne vsi, le nekateri. — Mi pa se vprašajmo odkritosrčno: ali smo storili dolžnost do njih?

Še ena slika vstaja danes pred nami. V prvih povojnih letih je naše izseljenstvo zelo naraščalo, zlasti v severozapadne evropske države; zadnjih deset let pa se jih je moralo silno veliko vrniti v domovino, ker ni bilo v tujini več zasluga. Svoje naj-

boljše moči, svoja mlada leta, svoje zdravje so pustili tujim ljudem, življenje so si skrajšali s težkimi naporji, sedaj pa, ko jih ne morejo več rabiti, morajo oditi. Kot limono so jih marsikje izzeli, nato jih pa vrgli kot nerabno lupino čez mejo.

Ce domovina za svoje, ki so bili večkrat izpostavljeni samovolji delodajalcev, ni storila svoje dolžnosti, če se ni dovolj pobrigala za njihove socialne pravice, za primer onemoglosti, ali je bilo potem kaj čudnega, če je pri naših izseljencih večkrat popustil tudi domovinski čut?

Slika naših v tujini bi bila nepopolna, če bi jo gledali le od te strani. Saj je med njimi tudi silno veliko lepega.

»Tujina se diči z deli njihovih rok.«

Ce je naš človek v tujini prišel v ugoden okoliš in je domovina poslala za njim pravčasno učitelja, vzgojitelja, duhovnika, potem smo doživljali večkrat tole razveseljivo dejstvo: globoka vernost okolice je zelo ugodno vplivala tudi na naše izseljence. Beležimo primere izrednega verskega razmaha in poglobitve med našimi rojaki, kakor jih niti v domovini nismo vedno vajeni. Saj so ponekod organizirani pravljudski misijoni za naše rojake v tujini in zgodilo se je, da so prihajali k pridigam z avtobusi, s taksiji, s kolesi po več deset kilometrov daleč; velikonočna jutra z »vstajenjem«, ko pokleknejo vsi k prejemu sv. obhajila, obhajajo ponekod po svetu naši Slovenci še lepše in globlje doživeto, kakor marsikje doma. Da so si postavili

naši Slovenci na tujih tleh lastne cerkve, da prispevajo k vzdrževalnini svojega dušnegata pastirja, da hodijo njihovi otroci dnevno v cerkev in nesejo s seboj zajtrkar ga pred pričetkom pouka v šoli použijo — samo, da morejo biti zjutraj pri mizi Gospodovi — vse to jasno priča, da je ponekod versko življenje globoko usidrano, in sicer tam, kjer je domovina za to pravočasno poskrbela.

K sončnim dnem moramo prijeti tudi vse lepe dneve, ko se naši rojaki kot ena družina zbirajo k verskim in narodnim proslavam. Kaj je prava ljubezen do domovine, more človek doživeti ob proslavah narodnega praznika, kakor jih prirejajo naši v tujini, ko se ziblje njihova pesem po dvoranji: Gor čez izaro, gor čez gmajnico, kjer so me zibali mamica moja... Ali pa ona: Oj hišica očetova, kjer tekla mi je zibelka... In se jim pri prepevanju lesketa solza v očeh...

Tako naši bratje. —

In mi?

Sveta Cerkev bo spregovorila v nedeljo. Povedala bo na glas, da bo lahko slišal vsak, ki pravi, da je kristjan: Dolžnost ljubezni, ki naš veže, nam veleva, da se spomnimo svojih bratov in sestra v tujini!

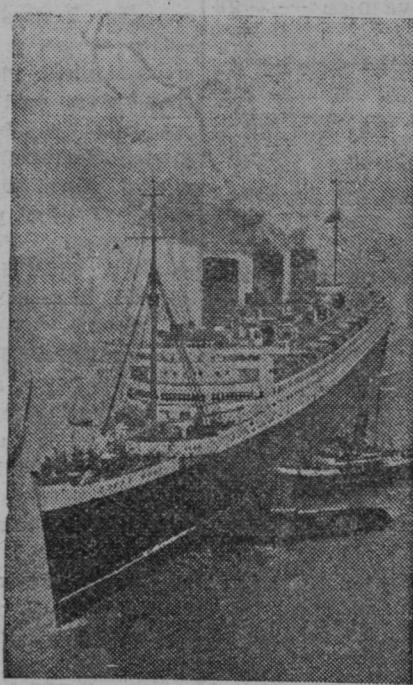
Ce zbiramo za afriške misijone, če imamo skrb za pogane in za one, ki žive v razkolu, nič manjša ne sme biti naša ljubezen in skrb za brate naše lastne krvi, ki bijejo zunaj v svetu težek boj za vero in poštost. Molimo zlasti prvo adventno nedeljo k dobremu Očetu, da pošlje svoje angle, ki naj varujejo in čuvajo naše izseljence po vsej krajih sveta!

Pod lažnivo krinko

Zima se naseljuje v naravi ter jo pokriva z belim prtom, pod katerim bo počivalo kakor v grobu rastlinsko življenje, dokler ga ne vzbudi in dvigne pomlad. V tem mrzlem času pa že doživljajo nekateri varljivi privid pomlad. Nada političnega vstajenja jih je ožarila in ogrela, da so zasanjali san svoje pomlad. Nekateri so se hoteli umakniti stvarnosti, ki vlada med ljudstvom slovenske domovine, ter so se peljali preko Sotle, da so mogli v Zagrebu začrtati svoj san na papir ter mu dati ime Slovenska kmečko-delavska stranka. Drugi, ki se dajo voditi od sovjetske zvezde (modrijani z vzhoda so se dali voditi po od Boga poslan zvezdi), pričakujejo ostvarjenje svojega pomladnega sna od Zveze delovnega ljudstva v Sloveniji. Toda kakor bo zagrebška Slovenska kmetsko-delavska stranka ostala papirnata stranka, tako bo tudi komunistični oklic delovnemu ljudstvu Slovenije stal klic vpijočega v puščavi.

Temu klicu se slovensko ljudstvo ne bo odzvalo, marveč ga bo odklonilo s tisto hladnokrvno ravnodušnostjo, ki je svojska izobraženemu narodu. Ljudje, ki so dobro poučeni, vedo prav presoditi vsakega komunista, naj pride pod to ali drugo

krinko. Komunisti se ponujajo v svojem manifestu (oklicu) kot borci za demokracijo. Komu naj ta krinka imponira, ko je vendar vsemu kulturnemu svetu znano, da niso ljudske in človeške pravice in svoboščine nikjer tako potepljane in zgažene kot pod vladstvom boljševizma! Milioni ljudi, ki so v Rusiji bili pod boljševiškim reži-

Največja angleška potniška ladja »Queen Mary« spremljajo na povratku iz Njujorka vojne ladje

Vem, kaj je moje prvo opravilo: danes priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

Po Atlantskem morju je zelo nevarna in igrajo rešilni pasovi najvažnejšo vlogo. Slika nam predstavlja posadko parnika, ki se vadi v rabi rešilnih pasov

mom umorjeni ali pa so shirali in še vedno hirajo v koncentracijskih taboriščih Sibirijske in po raznih ruskih ječah, so najstrahovitejša obtožba divjaško-nasilnega boljševizma, ki je eden izmed najhujših rabljev človeške in narodne svobode, ki jih pozna zgodovina človeštva. Kdo se ne bi v obraz zasmejal komunističnemu lažnivcu, ko nastopi kot glumec demokracije?

Prav tako laž je komunistično obljudjanje slovenskemu kmečkemu ljudstvu o razlastitvi veleposestev, gozdov in vino-gradov. Take obljuhe je že dajal Lenin, oče ruskega boljševizma. V svoji prvi ustavi, dani ruskemu ljudstvu, je oblubil: »Odslej pripada vsa zemlja ljudstvu, ki jo obdeluje. Gozdovi, rüdники in zemeljska bogastva preidejo v last ljudstva.« In kaj je rusko kmečko ljudstvo v resnici prejelo od boljševikov? Nič in še manj kot nič. Tisti mali in srednji kmetje, ki so nekdaj imeli svojo zemljo, so jo zgubili. Zemlja veleposestnikov se ni razdelila med kmete. Vsa zemljišča so postala last države, kmetje pa so navadni delavci na kolhozih (skupnih državnih posestvih), ki morajo biti zadovoljni, da dobijo od pridelka komaj toliko, da zadostuje za življenje, in še manj, da morajo stradati. Spričo takega agrarnega gospodarstva sovjetske Rusije si upajo salonski komunisti Slovenije ponavljati našemu izobraženemu ljudstvu Leninove obljuhe! Prav ista drznost je v obljbah delavcem, ki so bili v Rusiji prav tako ogoljufani kot kmetje. Niso namreč postali, kakor jim je bilo oblubljeno v Leninovi ustavi, lastniki tovarn in vseh proizvajalnih sredstev, marveč so ostali navadni delavci kakor njihovi tovariši v kapitalističnih državah, samo s to razliko, da so v mnogo slabšem gmotnem in življenjskem položaju kot so delavci v kapitalističnih državah.

Vprav smešni pa so naši salonski komunisti, ko glumijo vlogo borcev za svobodo in enakopravnost slovenskega naroda proti beogradskemu centralizmu. Saj je vendar

zgodovinsko dejstvo, da so bili slovenski marksisti (torej ljudje bistveno istih načel kot komunisti) zagovorniki beogradskega centralizma in protivniki slovenske samouprave in avtonomije. Marksist kot internacionalist (pristaš mednarodne socialne revolucije) sploh nima smisla za narodne težnje, zlasti ne za pravice malih narodov. Marksizem se ni nikdar udejstoval v borbi za svoboščine in pravice samobitnega slovenskega naroda. Sedaj pa, ko je ostvaritev slovenskih zahtev v obliki

banovine Slovenije pred durmi, se podpisniki komunističnega manifesta odevajo v slovenski plašč, da bi se mogli politično uveljaviti v bodoči Sloveniji. Naše ljudstvo pa dobro pozna te politične vetrnjake in moskovske priganjače ter jim kliče: Vzemite svoj oklic, pojrite z njim preko Karpatov, od koder čutite oživljajočo sapico, v Rusijo ter tamkaj oživotvorite komunistični program Dokler pa ni uresničen v Rusiji, nimate pravice, da bi ga drugod ponujali!

Novice

Osebne vesti

Ljutomerški g. župnik 60 letnik. Zadnji ponedeljek je obhajal gospod monsignor Andrej Lovrec, župnik v Ljutomeru, svoj 61. godovni dan in 60 letnico, katero je dopolnil dne 12. novembra. G. jubilant se je rodil pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. V Mariboru je končal srednjo šolo in bogoslovje. Kaplan je bil v Hočah pri Mariboru, pri Sv. Juriju ob Ščavnici in v Ljutomeru, kjer je postal župnik leta 1924. G. monsignor je obča znana ter priljubljena osebnost v lavantinski škofiji radi vedenja veselega ter šaljivega značaja, kot goРЕ duhovnik ter pozrtvovalni kulturni delavec. Bog nam ohrani dobrega ljutomerškega g. župnika in monsignora v zdravju in pri dobrini volji do skrajnih mej človeškega življenja!

Nesreče

Padel iz vlaka in se ubil. V soboto se je odpeljal z večernim osebnim vlakom iz Ma-

Vem, kaj je moje prvo opravilo:
danes priloženo položnico bom takoj napisal in posil 32 din za celoletno naročnino!

ribora proti Ljubljani poslovodja Martin Ribarič iz Počehove pri Mariboru. Blizu postaje Zalog je imenovan po lastni ne-previdnosti padel iz vlaka in se je tako hudo poškodoval, da mu v ljubljanski bolnišnici, kamor so ga prepeljali koj po nesreči, niso več mogli pomagati.

Bukev ga je ubila. V gozdovih krog Gruškovca pri Sv. Barbari v Halozah je bil ob življenje mlad mož. Posestnik Janez Vajda je bil zaposlen s podiranjem bukev. Pri tem delu mu je pomagal 30 letni Martin Žuran. Oba sta pravkar izpodžagala drevo, ki se je radi pritiska vetra nenadoma podrlo, preden sta mogla odskočiti drvarja. Medtem ko je ostal Vajda nepoškodovan, je deblo podrlo Žurana ter ga pokopalo pod seboj tako, da mu je zdrobilo prsni koš in je bil pri priči mrtev. Smrtno ponesrečeni je bil čisljen mož in zapušča ženo z malo deco.

Padel z motorja in si zlomil nogo. Rudolf Korenjak, 25 letni posestniški sin od Sv. Barbare v Halozah, je padel pri gradu Borl tako nesrečno z motorjem, da si je zlomil nogo.

V potoku zadela posestnico kap. V Breznikovem klancu pri Sp. Žerjavcih v župniji Sv. Trojica v Slov. goricah so našli v potoku mrtvo 51 letno posestnico Matildo Zemlič. Očividno si je hotela v potoku z vodo omočiti obraz, a jo je zadela kap.

Strahovi v čuvajnici štev. 93

1.

Maps je že nad eno uro čakal pred pisarno železniškega ravnateljstva. Bil je močen, odločen fant. Pred dnevi je vložil prošnjo, da bi ga sprejeli za železniškega čuvaja. Da bi si krajšal čas in zadušil v sebi neprijetna čustva, ki mu jih je vzbujala negativnost, je opazoval moža, ki je tudi čakal. Mož je bil v pomilovanja vrednem položaju. Glavo in roko je imel obvezano. Z obraza je odsevala jeza, nezaučnost, obenem pa tudi bol. Od časa do časa se je ozrl v Mapsa. Nапослед se je oglasil in vprašal:

»Prošnjo ste vložili?«

»Da,« je prikimal Maps.

»Oh, tam je pasje življenje!« je zagodel ranjenec.

»Verjamem, ko vidim vašo obvezano glavo in roko... Kako ste se ponesrečili? Ali je vlak iztiril?«

»Vlak iztiril!« se je nekam divje zasmehjal tujec. »Kakor vzamemo. Takih iztirjenj bo še več tam, kjer sem bil jaz...«

Maps ga ni razumel. Sicer pa zdaj tudi ni mislil na drugo ko na to, kak odgovor bo dobil na svojo prošnjo.

»Ali mislite, da bom dobil službo?« je vprašal tuje.

»Neverjetno, da se ljudje kljub vsemu tako pehajo za te službe!« se je razburial ranjenec. »To vraž-

je ravnateljstvo mami nesrečnike ko ribič, ki ponoči z lučjo preži na ribe... No, zdi se mi, da ste vi mož na mestu. Ravnateljstvo vas bo naibřz najprej preizkusilo in poslalo v tisto grozno čuvajnico — tega so zmožni ti brezvestneži!«

Nenadoma je utihnil, kakor da bi se zavedel, da je že preveč povedal.

»Ne razumem vas. Pojasnite mi, kaj ste hoteli povedati!« je vprašal Maps nemirno.

Preden je ranjenec mogel odgovoriti, so se vrata odprla. Na pragu se je pojavil neki uradnik, ki je pozval Mapsa, naj vstopi.

V pisarni je sedelo za pisalnimi mizami več uradnikov. Vsi so premerili Mapsa od pet do glave, nato pa so se smehljajo spogledali. Mapsova čokata postava jim je očividno ugajala.

»Ali ste vi vložili prošnjo za železniškega čuvalja?« se je oglasil inženir.

»Da, gospod!«

»Ali že imate kako vajo v tej službi?«

»Nimam.«

»Kje ste si pridobili znanje?«

»Učne tečaje sem obiskoval.«

»Kako se pišete?«

»Maps William.«

»Koliko ste stari?«

»Ena in dvajset let.«

»Ali se bojite strahov?«

Vprašanje je bilo izrečeno tako mirno, kakor da bi spadalo med službenia pravila.

Čarovniški trik imel uspeh

Ko so bili Francozi zaposleni z osvajanjem Alžira in se je vojna sreča nagibala zdaj sem zdaj tja, so med nekim premirjem povabili poglavarje sovražnih rodov v svoj glavni stan, da se tam z njimi podrobno pogovore. Pogostili so jih z najboljšim, kar so imeli, in za zabavo so bili povabili tudi znane čarovnike Houdina, ki je ob koncu svojega predvajanja potegnil iz cilindra toliko in toliko tucatov topovskih krogel. S to točko je pa napravil na zbrane arabske odličnike mogočen vtis. Z velikanskim začudenjem so gledali, na kakšen način si Francozi pridelujejo svoje strelične, vsak se je vpraševal: »Kako bi se mogli z uspehom boriti proti

Konj prevrnil z brco kolesarja. V Mariboru so gnali po Glavnem trgu skupino konj. Eden od konj se je začel vzpenjati ter skakati in je brcnil v kolo, na katerem se je pripeljal mimo kletarski mojster Anton Habolin iz Št. Ilja v Slov. goricah. Konjska brca je prevrnila kolesarja Habolina, ki se je pri padcu hudo poškodoval. Tudi kolo je precej trpelo.

Posestnik se hudo opekel. V Prvencih pri Sv. Marku niže Ptuja se je vrnil 45 letni posestnik Pavel Strelec zvečer domov in je legel na ležišče poleg kmečke peči, ne da bi slekel obleko, in je trdno zaspal. V isti izbi sta spali tudi Strelečeva žena ter hčerka, ki pa nista opazili vrnitve moža. Šele okrog enajst ure v noči je ženski prebudil smrad po dimu. Videli sta Streleca v goreči obleki poleg peči in tudi odeja se je že vžigala. Z velikim naporom sta potegnili onesveščenega moža od peči in sta strgali z njega tlečo obleko. Na pomoč poklicani sosedje so obvestili ptujske reševalce, ki so po rokah ter hrbtnu hudo opečenega prepeljali v bolnišnico. Do nesreče je prišlo najbrž radi tega, ker je Streleca premagal spanec z gorečo cigaretto v ustih.

Sreča v nesreči. Iz Slovenjgradca je vozil v Karlovac slovenjgrški avtoprevoznik Mihael Slemenik na svojem avtomobilu štiri kubike desk. V vozilu sta bila poleg Slemenika še dva. V Črnovi so srečali konjsko dvovprego. Avto se je izognil vozniku na oviniku, kjer je cesta zelo ozka, in je zavozil čisto na rob. Pod težkim tovrom se je cesta vdrla in avtomobil je zdrknil po 6 m globoki strmini ter se je dva-krat prekotalil in obležal na dnu. Ljudje v kabini avtomobila so dobili le lažje praske od razbitega skeleta, pač pa trpi avtoprevoznik radi poškodbe avtomobila deset tisočakov škode.

Nesreča na pobegu pred pretepači. S hudi poškodbami je bil oddan v mariborsko bolnišnico 23 letni posestniški sin Ivan Mlakar iz Žič pri Konjicah. Da bi ušel

trem pretepaškim preganjalcem, je skočil Mlakar v 10 m globok prepad in se je pri skoku precej poškodoval.

Smrtna nesreča tesarskega pomočnika. Jožef Kerenčič, tesarski pomočnik, je bil zaposlen pri gradbenem podjetju Furlan pri Ljubljani in je stanoval v Šmartnem pod Šmarino goro. Dne 23. novembra je imel opravka pri dvigalu, ki ga je po nesreči močno stisnilo in mu prizadejalo hude notranje poškodbe. Kerenčiča so prepeljali koj v bolnišnico, a mu tudi tam niso več mogli rešiti življenga.

V gozdu se ubil na kamnu. Franc Goser, star posestnik v Zgornjem Danju pod podbočjem Ratitovca na Gorenjskem, se je padal s tremi hčerami v gozd po streljo. V gozdu je 66 letni oče padel in udaril z glavo po kamnu tako nesrečno, da je umrl po prenosu na dom radi krvavitve v glavi.

Zidar padel z odra v globočino. Pri Borovnici na Kranjskem popravljajo oboke velikega železniškega mosta. Pri popravljanju starih obokov je bil tudi zaposlen 30 letni zidar Jože Grimšič iz Borovnice. Med delom je padel z odra v globočino. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico s strimi nogami, rokami ter s prebito lobanjou.

POŽARI

Pri Sv. Andražu v Slov. goricah je izbruhnil te dni ogenj v gospodarskem poslopju posestni-

Vem, kaj je moje prvo opravilo:
danés priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

ka Rudolfa Kekelj, ki je pogorelo. Škoda, katero je povzročila najbrž požigalčeva roka, znaša 15.000 din.

Na Hočkem Pohorju pod Mariborsko kočo je pogorela žaga posestnika Simona Čečka. Radi mraza je žagar podnevi kuril, ponočni veter pa je žerjavico razpihal in se je vnele leseno ogrodje žage. Škoda je precejšnja.

Razne novice

Slovesna otvoritev mednarodne ceste v naši državi. Pretekli teden je bila na zelo slovesen način otvorjena in izročena prometna nova mednarodna cesta Beograd—Novi Sad—Subotica—državna meja, to je del ceste London—Carigrad. Doslej je naša država zgradila 203 km te ceste od madžarske meje do Beograda, tako da ostane še zgraditev 175 km, in sicer na podaljšku Beograd—Niš—Caribrod—bolgarska meja. Skupni stroški so znašali preko 250 milijonov dinarjev. Pri gradnji te mednarodne ceste je sodelovalo 17 gradbenih podjetij, lastniki kamnolomov in cementnih tovarn. Nova cesta je velikega pomena v mednarodnem prometu, ker veže skoraj vso Evropo z Balkanom. — Novo cesto sta otvorila dva Slovence, in sicer general Dekaneva v kraljevem imenu in minister za gradbe dr. Miha Krek v imenu vlade.

Otvoritev dvoletne kmetsko nadaljevalne šole v Križevcih pri Ljutomeru. V minulem tednu je bila v Križevcih pri Ljutomeru otvorjena dvoletna kmetsko nadaljevalna šola. Šola je bila ustanovljena že leta 1929, a je bila samo enoletna. Letos pa se je spremenila v dvoletno. Lanski gojenci, ki so končali prvi letnik šole, bodo letos obiskovali drugi letnik, dočim se je v prvi letnik vpisalo okrog 30 novincev. K svečani otvoritvi v Križevcih se je zbralokrog 50 gojencev obeh letnikov in ves odbor kmetsko nadaljevalne šole.

Nadloga beračev in brezposebnih. Ker je nastopilo v zadnjem času bolj mrzlo vreme, občutijo to predvsem kmetje. Na deželo so se vsile cele procesije beračev in

narodu, ki si lahko nasuje vse potrebno strelivo kar iz prvega klobuka?« Pri posvetu, ki so ga imeli po tej pogostitvi, so si bili edini v tem, da si takšnih virov za bojevanje pač ne morejo privoščiti in so sklenili, da sprejmejo brez nadaljnega obotavljanja francoske mirovne pogoje. Francozom je bilo to zelo prav, kajti tudi zanje je bila vojna zvezana z velikimi izgubami in jim je šla že na živce.

Žepni gramofonček

Neki angleški inženir je londonskemu patentnemu uradu prijavil patent »žepnega gramofona«, ki bo tako skromnega obsega, da ga bodo ljubitelji gramofonskih plošč lahko nosili v navadnem hlačnem žepu.

Maps se je nasmehnil.

»Še nikdar nisem videl prikazni ali strahov, a se tudi takih stvari nisem bal, ki sem jih mogel videti in otipati.«

»No, to je dobro — potem se tudi v službi ne boste bali,« je odvrnil inženir. »Med ljudmi namreč kroži mnogo neumnih čenč, kar sledi od tod, ker so nekatere čuvajnice zelo oddaljene in osamljene... Pa še nekaj. Ni izključeno, da vas bodo tu in tam obiskali kaki potepuh.«

Maps je dvignil roke in pokazal pesti.

»Le naj pridejo! Jih bom že premikastil, da jih bo minilo veselje do obiskov.«

»Če boste prestali preizkušnjo, vas čaka pri nas lepa bodočnost.«

Nato je šel k ravnatelju in mu je polglasno dejal:

»Poskusimo z njim!«

Ravnatelj je vstal in stopil k Mapsu.

»Če znate sprejemati in oddajati brzovaje, vas bomo sprejeli v službo. Šli boste za čuvaja v čuvajnicu številka 93.«

Maps je bil srečen.

»Hvala lepa, gospodje! Potrudil se bom, da boste zadovoljni z menoj!«

Nato se je začel izpit. Maps je dobro odgovarjal. Gospodje so bili zadovoljni. Ravnatelj mu je povedal, da je sprejet in službo lahko takoj nastopi.

Ko je Maps stopil na ulico, je na drugi strani zagledal ranjenca. Ni se zmenil zanj. Zavil je na levo stran in hitel proti domu. Čez čas je zaslil za seboj

hiteče korake. Ozrl se je in zagledal obvezanca. Obstal je in ga počakal.

»Če imate isto pot, lahko greva skupaj. Tako mi boste mogli še kaj povedati. Imenujem se Maps.«

»Jaz pa Morbon,« je odvrnil tujec. »Ste dobili službo?«

»Da.«

»Stavim, da bodo poslali v čuvajnico številka 93!«

Maps je prikalil.

»Jaz pa sem od tam prišel,« je mrko odvrnil Morton in pri tem pokazal na obvezano glavo.

»Zdi se mi, da mora biti tam zelo kratkočasno,« se je nasmehnil Maps.

»Le šalite se! Vas bo kmalu minilo veselje! Čuvajnica številka 93 je v tako zapuščenem kraju, ko da bi bila na koncu sveta. V razdalji petnajst kilometrov ni žive duše. Drugega ne vidite, ko ob proggi močvirje, v katerem trohni in rjavijo razbiti železniški vozovi... Oh, grozno! Če gre mimo čuvajnice tovorni vlak, je samo dvoje mogoče: človek ali na pol zblazni ali se zgrudi na stol in joka kot otrok.«

»Gospodje so mi povedali, da je čuvajnica nekoliko oddaljena od obljudnih krajev,« je odvrnil Maps.

»Povedali so vam to? O, kako so dobri!« se je ironično zasmehjal ranjenec. »In drugega vam niso povedali?«

»Ne.«

(Dalje sledi)

brezposelnih, ki poleg revnih podeželskih kočarjev ter viničarjev prosijo in nadlegujejo za živež, obleko in obutev. Najhujše so menda prizadete obmejne občine, ker je število občinskih revežev letošnjo zimo močno naraslo in povrh pa so še razni berači in drzni brezposelni všakdanji gosti. Ker so poskočile cene moki, olju in sploh živežu, je zelo hudo udarjeno podeželsko delavstvo, ki je ostalo na zimo brez dela in ne ve, s čim bo preživeloto čez zimo sebe in številno družino. Tudi podeželski delavci brez zimskega zasluka se zatekajo za pomoč h kmetu.

Pomanjkanje petroleja. Po deželi je nastopilo občutljivo pomanjkanje petroleja. Podeželski trgovci prodajajo petrolej, če ga sploh dobijo, po 8–9 din liter. Ubogi kmet, ki je daleč proč od električne napeljave, ne more niti zmagati izdatkov za predrago petrolejsko razsvetljavo. Oblast bo morala ukreniti potrebno, da nekateri kraji ne bodo vso zimo povečini v temi!

V. vinsko razstavo in sejem v Ormožu priredi Kletarsko društvo, zadruga z omejenim jamstvom, na dan 19. decembra v lastni zadružni dvorani v Ormožu. Letošnji pridelek ormoško-ljutomerskih goric je odlične kakovosti, že več let vina iz teh goric niso bila tako harmonična in dobra kakor letos. Količina pridelka je za okrog 30% manjša kot lani. Vpričo res dobre kakovosti, manjših razpoložljivih količin in zelo zmernih cen je upravičeno upanje, da bodo ta vina lahko našla kupca. Vinska razstava v Ormožu hoče interesente seznaniti z odlično kakovostjo tamkajšnjih vin ter obenem nuditi veliko in temeljito izbiro. Prijave vzorcev vina na razstavo zbira Kletarsko društvo, kjer se dobe na razpolago tozadnevine prijavnice, katere se na željo pošljejo tudi po pošti. Prijave je poslati ali oddati najkasneje do 10. decembra, pozneje prijavljena vina ne bodo prišla v seznam, ki je velike propagandne važnosti. Vinski sejmi in razstave v Ormožu so si pridobile že zelo dober sloves ter spadajo med najbolj posečane tovrstne gospodarske prireditve. Zato je v interesu vseh vinogradnikov, da svoj pridelek priglasijo na razstavo.

Sanatorij v Mariboru, Tyrševa 19, prej Gospodska, telefon 23-58, je najmoderneje urejen zlasti za operacije. Dnevna oskrba I. razreda 120 din, II. razreda 80 din. Vodja specialist za kirurgijo dr. Černič. 964

Obžatoranja vredni slučaji

Nasilen tovarniški delavec. V kurilnici neke mariborske tovarne se je delavec Josip Skerget razburil, ker ga je opominjal

Namura, japonski zunanjji minister

No, no, gospodarji, ali res ne boste pravili veselja svoji ljubi ženki ali svoji pridni hčerki, da tako tiščite v žepu teh 20 dinarjev za naročnino lista »Kmečka žena«?

Pa malo pohitite z naročanjem! Do letosnjega Božiča plačana celoletna naročnina jim bo dala še pravico do žrebanja, ki je pripravilo 500 lepih darov, med temi žensko kolo, šivalni stroj itd.

Naročilnice smo zadnjič priložili — če jo še imate, pošljite jo, če je nimate več, pa naročite list po dopisnici na naslov:

»KMEČKA ŽENA«
Maribor, Koroška cesta 5.

delo nadzirajoči inženjer Miro Vodeb. Delavec je zagrabil v razburjenosti pol kile težko kladivo in ga je pognal inženjerju v glavo ter mu je povzročil hudo rano.

V veseli družbi okraden. Pri posestniku Jožefu Potočniku v Podvrhu v občini Javor na Gorenjskem je bila zbrana večja vesela družba. Med pogovaranjem je nekdo sunil Antonu Aliču iz Murave listnico s 1300 din. Ko je izpraznil listnico, jo je vtaknil lastniku prazno v žep. Orožniki so ugotovili, da je žepar posestniški sin Vincent Kumer iz Murave, ki si je kupil za ukradeni denar osla za 257 din, in je plačal klobaso s tisočakom. Ko je Kumer za-

Vem, kaj je moje prvo opravilo: danes priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

čutil, da so mu orožniki na sledi, je pobgnil.

Drzna vломilska družba. Neznana vlamilska družba je izvršila v noči na zadnji petek v dolenski vasi Čermošnjice pet vlamov, v sosednji vasi Semič štiri in v vasi Planina na drugi dan en vlam. Gasilski četi v Čermošnjicah so odnesli tatovi poleg gasilskih sekirc ter novih delovnih oblek 3000 din vreden odrski zastor. V župnišču v Semiču so si privoščili meso ter sir, iz sosednje zidanice pa vino. Ko so začeli lopove zasledovati orožniki iz Čermošnjic, so pobgnili najbrž v sosednjo banovo.

Vlomi na debelo v Metliki. V Metliki je bilo vlamljeno v trgovino Viktorja Weibla, kateremu so odnesli neznanci blaga za 18.000 din. Istotam so obiskali še neodkriti tatovi in vlamilci gostilno Pavla Carja. V eni izmed gostilničarjevih sob je imel trgovec Karel Banjac iz Lipika shranjenih devet zabojev manufakturnega blaga. Blago je vredno 15.000 din in je odromalo z lopovi neznano kam. — Izven Metlike na polju ima trgovec Gustav Fuks skladische smodnika. Fuksu so ukradli 74 kg črnega smodnika v vrednosti 1660 din.

Hrvaški način aretacije tata. ki je ukradel na Gorenjskem 12 jurjev. V gostilni Marka Juriča v Zgošah pri Lescah na Gorenjskem je ukradel neznan tat 12 jurjev ter izginil kakor kafra nekam na Hrvatsko. Orožniška postaja v Begunjah se je obrnila v svrhu izsleditve tatu na hrvatsko orožništvo, ki je prepustilo zadevo Hrvatski kmečki zaščiti. Ta organizacija je kmalu izsledila nevarnega uzmoviča v osebi Ivana Blečića, rojen leta 1909 v Kastavu. Omenjeni je bil že uslužben pri nekem stavbeniku in je pokrival streho z opeko. Poleg njega je bil zaposlen mlad Hrvat, ki je pregovoril Blečića, da bi ga spremil do nekega bogatega posestnika, kateremu bi izmagnila večjo vsoto denarja. Blečić je sedel na nastavljeni limanice, prišel na dogovorjeno mesto, kjer ga je že čakal hrvatski sodelavec, a v zasedi so bili skriti člani kmetske zaščite. Tata in vlamilca so prijeli, ga vezali, pošteno pretepli in nato so ga oddali orožnikom, kateri so ga spravili v Begunje.

Vrhovni poveljnik angleških čet v Franciji general Gort v razgovoru z Blumom, podmaršalom letalstva

Slovenska Krajina

Naročajte »Slov. gospodarja«! Kakor vidite, prinaša »Slov. gospodar« vsak teden vse novejše novice iz naše Krajine. Poleg teh novic pa najdete tu vse druge vesti, in to o zunanjji politiki, o naši domači politiki, verske stvari, dosti dobite o gospodarstvu, vsak mesec dobite lepo kmečko prilogu in vse to za 32 dinarjev in ste še zavarovani za tisoč dinarjev v slučaju ognja, kar seveda nikomur ne želimo. »Gospodar« ima že lepo število naročnikov v Prekmurju. On si sam dela pot, začetek je bil res težak, sedaj ga pa več nihče ne bo izrinil od nas. Saj bo za nekaj let gotovo glede naročnikov najmočnejši list v Prekmurju. Sedaj ima že blizu dva tisoč naročnikov. Naj priobi vsak naročnik še enega novega! Pokažite list svojemu sosedu, nagovorite ga, da si ga takoj naroči! S tem boste delali po namenu naše cerkvene oblasti in boste apostoli dobrega tiska. Izrinimo pa iz naših hiš vse nam nasprotne liste! Za naše ljudi pride v poštev le »Slov. gospodar«, »Novine« — seveda poleg mesečnikov.

Grad. Pred nedavnim je v G. Lendavi umrla splošno priljubljena mati g. župana Bačica, ki je bila do letošnjega leta evangeličanka. Toda letos v marcu je prestopila v katoliško vero. Ker je bila zelo blagega srca, so jo skoraj vsi ljubili ter jo na zadnji poti spremiljali v velikem številu. — Po dolgih in vztrajnih prošnjah smo dobili avtobusno zvezo z našo metropolo Mursko Soboto. Vendar pa sedanji vozni red ni dovolj ugoden in bi ga bilo treba izpopolniti na ta način, da bi avtobus vozil dvakrat dnevno, ker so sicer zvezze z drugimi kraji zelo pomanjkljive.

Vadarci. Prejšnjo soboto, 11. novembra, v zgodnjih večernih urah se je pojavil požar na gospodarskem poslopju posestnika Kiselak Franca. Ko so sosedje ogenj opazili, je že zajel poleg gospodarskega poslopja tudi slammato streho lesene hiše. Ob nastanku požara sta bili doma le gospodarjeva žena in hčerka, ki niti najmanj nista slutili, kaj se okrog njiju godi. Za nesreča sta zvedeli šele takrat, ko so ju sosedje prišli klicati in so že živino spustili iz hlevov. Gospodar sam pa je že zgočaj zjutraj odšel v Topolovec. Ko se je pa vrnil, je našel namesto svojega skromnega doma kup pepela in zoglenele stene stanovanjskega poslopja, katere so rešile na pomoč prihitele gasilske čete iz Vadarcev, Bodoncev in Starih Bernovcev. Kiselak je bil zavarovan za 6000 din, vendar s tem zneskom niti daleko ne bo mogel kriti škode, ki znaša preko 25.000 din. Vzrok požara ni točno znan. Možno pa je, da je nastal po neprevidnosti domačih,

Izpred sodišča

Obsojen požigalec. 27 letni hotelski služba Jožef Weiss iz Kostrivnice se je poročil s kuharico Cecilijo Lampret. Po poroki je pustil službo in zahteval, da ga preredi žena. Ta se je kmalu naveličala toljkanj požrtvovalne zakonske ljubezni in je zapustila moža. Weiss je sklenil, da se bo radi odhoda žene maščeval nad svojim lastom v prepričanju, da je on nagovarjal hčerko k ločitvi. Sklenjeno maščevanje je izvršil z dvojnim požigom. Dne 11. marca je v Grdini pri Štopercach v rogaškem okraju začgal svojemu lastu Jožefu Lampretu hišo in hlev, nato pa še sosedu Antonu Novaku leseno klet. Weiss je bil štirikrat pred sodniki radi omenjenega dvojnega zločina. Trikrat so bile razprave preložene, četrtrič pa je bil sredi minulega tedna v Mariboru obsojen na štiri leta in šest mesecev težke ječe.

ker so isti večer svetili okrog hiše s trskami in je pri tem lahko kaka iskra padla v listnjak, kjer se je ogenj pojavil.

Rogaševci. Minuli petek, 10. novembra, je Sabotič Marko iz Varaždina od nas peljal poln tovorni avto jabolk. Ker je precej naglo vozil, je pod domajinskim klancem zavozil v kup gramoza in preko njega v obcestni kilometrski kamen s tako silo, da je kamen izdril. Avto se k sreči ni prevrnih, vendar pa se je močno poškodoval, radi česar ni mogel nadaljevati vožnje. Ob sunku se je razbilo tudi steklo, ki je Sabotiču močno razrezalo roke in se je moral zateči k zdravniku na Cankovi. Delavec, ki se je vozil s Sabotičem, je po srečnem naključju ostal ne-poškodovan.

Cankova. Po vsem Prekmurju je znano, da se divji lovci — v obeh okrajih — prav pridno podajajo v tuje lovski revirje in če jim je sreča naklonjena, se vračajo z bogatim plenom veseli domov. Žal so ponekod postali tudi zelo drzni. Saj še ni dolgo, da so taki divji lovci obstrelili lovskega čuvaja v bližini Murske Sobote. Isto se je pred nedavnim zgodilo čuvaju Ludoviku Prša v kobiljanskem gozdu. Ko je ta opazil lovski tatove, so takoj začeli nanj streljati in ga je eden zadel v lice, radi česar se je Prša zgrudil ter se naredil kot bi bil mrtev. Ta njegova vaba je privabila divje lovce k njemu. Površno so ga pregledali ter so ugotovili, da je mrtev, a v resnicni Prša ni bil mrtev, temveč je smrt le markiral, da je tako spoznal napadalce, katere

dov in tako je bilo v nekaj minutah osem hiš in gospodarskih poslopij v plamenu, ki je zažarel na nebu s takim sijem, da se je videl tudi daleč izven meja Prekmurja. Ljudje so v strahu in trepetu tarnali in so hiteli iz stanovanj skoraj goli — večina jih je namreč že odšla k počitku. Ker je vihar pritiskal ogenj k tlom, je začela goreti tudi notranjost stanovanj in tako so si mnogi mogli rešiti le golo življenje. Reševanje živine, pohištva ter gospodarskega orodja je bilo zelo težavno in so to mogli storiti le najpogumnejši. Vendar pa je kljub smelosti zgorelo 13 svinj, ki so že rejene v svinjakih čakale smrtnne ure, da bi jih zaklali. Tudi večina perutnine je zgorela. O vzroku požara krožijo različne vesti, vendar pa še ni točno dognano, kako je nastal. Na kraj nesrečje je prihitelo več gasilskih čet — med temi tudi z motornima brizgalnama gasilci iz Lendave in Murske Sobote — vendar pa požara niso mogli omejiti, ker je bil potok posušen, a tudi v vodnjakih je primanjkovalo vode. Ubogi pogorelci so vsega pomilovanja vredni, kajti tik pred zimo so jim ognjeni zublji uničili streho in vse pridelke, tako da so se uboge družine znašle na cesti brez vsega. Škoda je ogromna.

M. Črnči. Pretekli teden se je pri nas v gostilni Fürst mudil posestnik Franko Jožef iz Kupšinec. Iz neznanega razloga ga je napadel neki M. ter mu prizadejal po glavi in obrazu hude poškodbe, radi katerih je moral v bolnišnico.

Naši rajni

Vem, kaj je moje prvo opravilo: danes priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

je takoj po njihovem odhodu šel prijavit orožniški postaji v Dobrovniku, ki so jih polovili, jih zaslišali, jim zaplenili orožje ter naznanih sodišču. Lovski plen pa je bil prodan v vaški mesnici. — Tudi pri nas je lep lovski revir, ki se razprostira od Topolovca vse do nemške meje. V tem gozdu so postali divji lovci že prava nadloga, zato je podzakupnik lava g. Pic Werner iz Topolovec zadevo prijavil orožnikom, ki dolgo niso mogli zaslediti tajnih preganjalcev divjadi. V soboto, 18. novembra, je bil pa njihov trud uspešen. Ko so okrog pol šestih, že v mraku, čakali v zasedi, zaslišijo naenkrat strel, ki jim je izdal tudi lovca. Bil je to žilavec Janez iz Domajnec. Ko so ga orožniki pozvali, da jim predra orožje, se je spustil v divji beg. Po nesrečnem naključju se mu je med begom sprožila puška in ker je cev držal proti sebi, je dobil strel v trebuh. Orožniki so takoj poklicali s Cankove zdravnika, ki mu je obvezal rane in odredil prevoz v bolnišnico v Murski Soboti, a mlač komaj 29 let stari mož je že med potjo umrl. Upamo, da bosta navedena primera prijatelje divjega lava spameovala, da ne bodo več zahajali na tako nevarne pohode.

Žitkovci. V ponedeljek, 20. novembra, zvečer je divjal nad vso Slovensko Krajino močan vihar, kakršnega se malokdo spominja. Ljudje so s trepetom pričakovali hude ure in res je prišla nad našo sicer mirno vasico, ki je skoraj uničila vso vas. Med tem hudim divjanjem viharja je nenadoma začelo goreti neko gospodarsko poslopje. Ker so tod hiše po večini krite s slamom, je veter raznesel iskre na slamnate strehe sose-

Sv. Primož na Pohorju. Pred kratkim je umrla Jera Cank, posestnica velike in lepe Pohornikove kmetije tik ob farni cerkvi. Naj počiva v miru! — Njeno posestvo je kupil sorodnik g. Lenart Cank iz Škofje vasi. Tako je zopet en kmet manj. Naše kmetije prehajajo v »habe«.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Preteklo sredo se je od kapi zadeta poslovila od nas Ana Fuks. Pokojna je k'la hči zdravnika dr. Planarja. Vse svoje življenje je bila dobrosrčna in usmiljena žena do ubogih. Naj ji bo zemlja lahka! — Žalujočim naše sožalje!

Velika Nedelja. Dne 20. novembra smo se poslovili od Alojzije Klemenčič iz Trgovišča. Rajna se je udejstvovala vsestransko. Svojčas je bila navdušena Orlica, pri Bralnem društvu in dramatičnem odseku je nismo mogli pogrešati, bila je tudi odlična in zgledna članica Marijine družbe in tudi — ko je bila še zdrava — izvrstna cerkvena pevka. Postala je tako rekoč žrtev prave sestrinske ljubezni. Z nesobično in požrtvovalno ljubezni je stregla svojima bratoma, ki sta tudi legla v prerani grob. Počivaj v miru, blaga duša, katera bi še lahko v svojem življenju mnogo dobrega storila! — Njenim žalujočim preostalim naše iskreno sožalje!

Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi. V petek je umrl posestnik Alojz Vrabl s Koga. Pokojnik je bil domačin Murskega polja in zadnji brat znanega prerano umrlega učitelja, pesnika in pisatelja Ivana Vrabl. Na svetu je izkusil mnogo hudega. V svetovni vojni je bil ujetnik Rusije in je rad pr'povedoval o ruskih stepah, sibirskem mrazu in tamošnjih razmerah. Veselil se je početka naše Jugoslavije in je tudi aktivno sodeloval pri utrditvi njenih severnih mej. Bil je tudi tajnik tukajšnjega odseka Maistrovih borev. Naj mu bo lahka slovenska zemlja! — Žalujočim naše sožalje!

Iz celjskega okrožja

Nesreča

Voz zlomil tilnik posestniku. Janez Kozinc, posestnik od Sv. Primoža pri Sevnici ob Savi, je vozil steljo iz gozda. Na strmini se je voz prekunil in je pokopal pod seboj 27 letnega gospodarja in očeta dveh otrok. Na obupne klice njegove žene so prihiteli sosedje in dvignili izpod voza nesrečneža, ki jim je pa že v rokah izdihnil. Ogrodje voza mu je zlomilo tilnik. Z nesrečno družino sočustvuje vsa okolica.

Razno

Častna občana. Občina Nova cerkev pri Celju je imenovala za svoja častna občana: senatorja Franca Smodeja in senatorja Alojza Mihelčiča.

Nepošten občinski tajnik. V noči na 25. novembra je bilo vломljeno v občinsko pisarno na Topolščici. Vlomilec je odstranil železni križ, prišel v notranjost in je izmakinil iz zaklenjene omarje 4500 din. Orožniki so prijeli občinskega tajnika okradene občine Jožefa Berložnika iz Šoštanja, ki je priznal zločin pod težo dokazov. Pri njem so še dobili 2900 din. Po lastnem priznanju so ga prisili k nepoštenemu dejanju dolgo.

Kmečka zveza

V Celju je bilo predzadnjo nedeljo, 19. novembra, zborovanje Kmečke zveze za celjski okraj. Zborovanja, ki je bil občni zbor Okrajne kmečke zveze za okraj Celje, so se udeležili poleg delegatov krajevnih KZ tudi senator g. A. Mihelčič, hmeljarski nadzornik ing. Dolinar, šolski nadzornik g. Rustja in še nekateri drugi.

Predsednik OKZ g. Turnšek, ki je zborovanje vodil, je v svojem govoru poročal o vzajemnem delovanju KZ s Kmetijsko zbornico, o njenih naporih za znižanje cen cementu, umetnih gnojil in raznih drugih perečih vprašanjih, tičočih se našega kmeta.

G. Bantan je kot zastopnik glavnega odbora KZ iz Ljubljane v svojem govoru poudarjal pozivitev dela Krajevnih KZ v celjskem okraju, kjer KZ še ni prišla do pravega razmaha.

Temu je v glavnem krivo nerazumevanje naših ljudi za to našo organizacijo in ker so skoro vsi sposobnejši ljudje preobloženi z delom v raznih drugih, že od prej vpeljanih organizacij, ki jih je zlasti v našem okraju zelo mnogo. (Opomba dopisnika.)

G. Bantan je poročal tudi o akciji za odškodnino vojaške uprave za živino za časa orožnih vaj in o brezplačnem zdravljenju te živine.

Na zborovanju se je med drugim poudarila potreba po pripajjanju posebnih tečajev, na katerih bi se kmečki fantje usposabljali za zdravljenje živine. Ti tečaji so gotovo zelo važni in naj bi pač čimprej prišlo do uresničitve.

Razpravljalo se je tudi o težkem položaju našega kmata z ozirom na znatno podražitev raznih industrijskih izdelkov in drugih stvari, ki jih mora sedaj drago kupovati. Četudi so se dvignite cene raznih kmečkih pridelkov, to kmetu ne koristi dosti, ker je bil letos radi slabe letine pridelek zelo pičel. Ponekod krompirja in fižola niti za spomladansko saditev ne bo in ga bo moral naš kmet spričo nastale draginje drago plačevati. Vprašanje nastane, če bo to sploh mogoč, ker ne bo sredstev za to.

Opozarjalo se je tudi o potrebi ustanovitve vodnih zadrug, ki bi skrbele in opozarjale oblasti na potrebo regulacije raznih rek in manjših pritokov, posebno Hudinje, Voglajne in Boljske. Skrbeli pa bi morale tudi za vzdrževanje že opravljenih regulacij.

Govorilo se je o potrebi spremenitve lovskega zakona ter o hmeljarskem zakonu, ki bo mogoče že letos stopil v veljavo.

Pri volitvah so bili izvoljeni sledeči gg.: kot predsednik Turnšek Pongrac, v ostali odbor pa M. Rebov iz Čreta, Gorišek iz Vojnika, kmetijski referent Sitar, Šumaj iz Št. Jurja, dr. Zdravko Kalan, Franjo Prislani iz Petrovč, Goršek iz Frankolovega, Antropia, inž. Dolinar in F. Dimec.

Rajnim spomin

25 letni fant smrtno ponesrečil v planinah. V Robanov kot v Zg. Savinjski dolini sta se podala 24. novembra na lov Robanova Tinče in 25 letni Rafko iz Solčave. Krog 11. ure dopoldne sta dospela do Žigovca. Rafko je vsekaval na zaledenelem najbolj nevarnem mestu z derezami stopinje, Tinče pa je nosil obe lovski puški in mu sledil. Pri vsekavanju stopinje je Rafko nenadoma omahnil, padel v 50 m globok prepad in obležal mrtev. Tinče se je po strašni nesreči vrnil domov in popeljal na mesto nesreče brate in soseda Govca. Reševalci so prišli z velikim naporem do smrtno ponesrečenega, katerega so prenesli na dom in je bil zadnjo nedeljo v Solčavi med veliko udeležbo kot obče priljubljen fant pokopan. Robanov Rafko se je pred nedavnim vrnil z orožnih vaj in je bil ljubljene domačih in posebno še dobre matere, katera je zgubila v svetovni vojni moža. Rajnemu Rafka bodi Vsemogočni milosten sodnik, preostalom naše iskreno sožalje!

Braslovče. Žalostno so zapeli zvonovi naše cerkve v petek, 24. novembra, ter naznajali, da je umrl cerkveni ključar naše farne cerkve Franc Koder, p. d. Pirhov ata, kakor so ga navadno imenovali. Bil je vsestransko priljubljen, miren in tih človek, zanimal se ni za današnji svet, ampak je bila njegova skrb za gospodarstvo in za cerkev. Saj je bil skrben gospodar in dober oče svoji družini, ljubitelj sv. Evharistije, katero je vsako prvo nedeljo prejemal. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb v nedeljo, dne 26. novembra. Spavaj sladko, Pirhov ata, naj Ti bo zemljica lahka, katero si tako ljubil! — Ostatim naše sožalje!

Prireditve in dopisi

Polzela. V Prosvetnem domu je vedno bolj živahno. Vsak torek večer so redni fantovski stanki, ob drugih večerih se pa vrše vaje za dramo »Garcia Morena«, katera se bo vprizorila 3. decembra točno ob treh popoldne. — V torek, 5. decembra, popoldne pa bo naš oder obiskal Miklavž, ki bo vse dobre obdaril. — Na praznik Brezmadežne, 8. decembra, pa bodo dekleta pridile malo akademijo in bodo vprizorile igro »Sv. Ljudmila«. — Na Štefanovo, 26. decembra, bo pa velika loteria s krasnimi dobitki. Srečke so po 3 din.

Galicija pri Celju. Letos smo imeli izredno veliko sadja, toliko ga menda še nikoli ni bilo v našem kraju. Mnogo je bilo zlasti hrušk in češnjelj, za katere pa ni bilo povpraševanja in tudi cene so bile zelo nizke. Več povpraševanja je za namizna jabolka, ki se plačujejo po 2.50 din/kg. Največ jabolk je pokupil pri nas trgovec Mikuš iz Šmartna ob Paki. Zelo malo pa je pri nas letos sena, krompirja in fižola. Dobro pa je obrotila ozimina, zlasti ječmen. Rudnik v Socki bo za dva meseca ustavil obratovanje ter bo to zoper občuten udarec za naše ljudi.

Vem, kaj je moje prvo opravilo:
danes priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

Društvene vesti

Pobrežje. Prosvetno društvo, dekliški krožek in fantovski odsek priredijo na narodni praznik, 1. decembra, v Slomšekovem domu akademijo. Na sporednu so zanimive točke ter vabimo vse naše Pobrežane, da se te proslave udeležijo v obilnem številu. Pričetek ob štirih popoldne. — Vstopnina običajna.

Hoče. Kakor vsako leto, pride tudi letos k nam Miklavž, in sicer v nedeljo, 3. decembra, ob treh popoldne in ob pol osmih zvečer v Slomšekovem domu. Najprej nam bo Prosvetno društvo postreglo s prav zanimivo in res smeha polno burko. Potem pride Miklavž z darili, ki se sprejemajo v garderobi. V odmorih tamburaši.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Dne 8. decembra, na praznik Brezmadežne, priredi Katoliško bralno in gospodarsko društvo pri Sv. Benediktu v Slov. goricah prelepo igro iz rimskih časov v petih dejanjih z naslovom »Vestalka«. Pred igro pa bo Miklavž obiskal otroke Marijinega vrtca in jih bo obdaril.

Sv. Urban pri Ptiju. Dekliški krožek priredi v nedeljo, 3. decembra, ob treh popoldne v farnem domu zelo smešno in poučno igro »Izgubljeni raj«.

Velika Nedelja. Prosvetno društvo priredi v nedeljo, 3. decembra, Miklavžev večer. Na sporednu je tudi šaljiva igra »Paragraf 13«. — Darila prinesite v dvorano pred pozno sv. mašo.

Črešnjevec pri Slov. Bistrici. V nedeljo, 3. decembra, ob štirih popoldne priredi Prosvetno društvo v Slomšekovem domu Miklavžev večer. Na sporednu je igra in obdarovanje. Darila se med tednom sprejemajo v trgovini Žitnik, v nedeljo pa v Slomšekovem domu.

ZASEDANJE KMETIJSKE ZBORNICE V LJUBLJANI

Kmetijska zbornica za dravsko banovino je pod predsedstvom g. Martina Steblonika podala obračun svojega delovanja dne 24. in 25. novembra. Iz poročil je razvidno, da je zbornica za potrebe našega kmetijstva storila marsikaj, kar naša javnost ne ve. Tako je zbornica preprečila prepoved izvoza črnega gabra in smrekovega lubja, izdelala je primerne kupoprodajne vzorce za prodajo lesa, posredovala je izvoz vina in fižola. Zidava silosov, ki so za izvoz sadja neobhodno potrebni, se je pa zavlekla, baje zato, ker mestni občini v Ljubljani in Mariboru nista pokazali za stvar dovolj zanimanja. Potom zbornice se je doseglo, da se pri uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov steje 8 ha gozda za 1 ha orne zemlje, kar je izredne važnosti za gozdne predele Slovenije. Dosežena je bila pocenitev cementa za kmata na ta način, da bo imel tak kmet pravico do povračila državne trošarine na tisti cement, ki ga porabi za ureditev svojega gnojišča in gnojnične jame. Z državno intervencijo naj se odpravi nesorazmerje med cenami umetnih gnojil in cenami kmetijskih pridelkov. Mnogi predeli Slovenije že od nekdaj hudo trpe zaradi pogostih povodnj, ki so letos v maju in juniju vnovič prizadele nad 35 milijonov dinarjev škode. Za prizadete kraje naj se odpišejo davki in vpoštevajo naj se tudi skupne prljave občin.

Zahtevalo se je maksimiranje občinske trošarne, prosto zamenjavo vina za vse pridelke in okraje ter to, da mora plačevati trošarino kupec. Zbornica je sestavila tudi načrt uredbe za zavarovanje vinskih imen. Reševanje prošenj za brez-trošarski sladkor naj se poenostavi in prenese na banovino.

Poleg naštetega je zbornica na merodajna mesta poslala mnogo načrtov raznih zakonov, uredb, naredb, predpisov itd. Zavzela se je za revizijo lovskega zakona. Na merodajnih mestih je zbornica poudarjala pomanjkljiv pouk kmetijstva v ljudski šoli ter sestavila v ta namen potrebne učne načrte. Potrebno je za Slovenijo ustanoviti kmetijsko srednjo šolo, za kar je itak že dano pooblastilo v finančnem zakonu.

Po sprejetju proračuna za leto 1940 se je razvila obsežna razprava glede stalnih povodnj in drugih nezgod, ki povzročajo slovenskemu kmetu leto za letom tako ogromno škodo.

Kmečka trgovina

»Kaj pomagajo visoke cene, če ni kupca« tako nam piše kmet z obmejnega Kozjaka. »Dosti je kmetov, ki bi radi prodali predvsem les, pa ni primernih kupcev, dočim draginja raste pri vseh predmetih, ki jih moramo kupovati, saj moramo koruzo, ki je naše glavno živilo, plačevati že po 2 din kilogram.«

Priobčujemo te vrstice, da javnost ve, kako je v resnici ob meji. Morda se bo pa le našel kdo, ki bo rešil tudi to pereče vprašanje, ki ga niti oblast ne more zadovoljivo rešiti, kajti kupce za lase postaviti na Kozjak tudi oblast ne more, kljub vsem trgovskim zvezam z drugimi državami. V tem lahko pomaga samq naše trgovstvo, ki pa ima tisoč izgovorov, posebno v današnjih časih, samo da mu ni treba blaga malo bolje plačati, pa čeprav se to blago dobro proda naprej. Da je to vprašanje tudi za oblast pereče, je znak pri živinski soli, kateri je znižala ceno, a sedaj naenkrat soli ni, ker je trgovci ne nabavljajo. Tu nekaj ni v redu in vse kaže, da je tisti vozel, kjer se vse zamotava, baš pri trgovstvu. Tam, kjer bi bilo treba, kupcev ni, kjer so pa predmeti dobili ceno od oblasti, pa blaga ni. Mogoče se bo pa le našel način, s katerim se bo dal razvozljati tudi ta vozel! Z ozirom na stanje na kmetijah in ubogih delovnih slojev v mestih je to čimprej potrebno, posebno sedaj na zimò, ko povsod trka na vrata pomanjkanje.

Cene žitu in moki zopet padajo, peki pa pravijo, da bodo kruh podražili, in sicer na temelju prejšnjega skoka cen žita, ko je pšenica radi velikega povpraševanja in male ponudbe skočila na preko 200 din za stot. Zdaj je cena pri pšenici popustila za 20—25%, tako da je pšenica že po 175—180 din stot in je torej popolnoma neupravičeno dvigniti cene kruhu in s tem prizadeti revne sloje v mestih in industrijskih središčih. Bogatašem je itak vseeno, po kakšni ceni je kruh, saj njim ni neobhodno živiljenjsko sredstvo kot je to pri revnih slojih. Moke dovolj, saj smo prodali Nemcem 2500 vagonov bele moke »No Ogg«, in to po 280—300 din 100 kg. Izvoz se je izvršil preko »Prizada«. Če bi ne bilo žita, kakor to nekateri trdijo in zato cene kruhu povišujejo — bi pač ne izvazali. Ker se pa izvaja, je znak, da je žita in moke pri nas dovolj.

Trgovina z dalmatinskim vino

V Sloveniji se toči povsod dalmatinsko vino, tako da se zdì, da bi v Dalmaciji moral vsak trs dati rajmanj polovnjak vina, pa še to bi menda ne ustrezalo količini, ki se iztoči. Odkod toliko dalmatinskega vina, ko pa pišejo, da je v Dalmaciji še okrog 300 vagonov starega vina! Letošnjega vina so pa minuli mesec izvozili iz Dalmacije že 3858 hl, od tega v Švico 315 hl, v Nemčijo 508 hl, na Češko 2317 hl, v Holandijo 548 hl, v Belgijo 160 hl. Samo iz Šibenika je bilo oktobra izvozenih 43 vagonov vina, in to 36 vagonov novega in 7 vagonov starega. Belega vina so prodali največ na Hvaru in Visu, črnega pa na Pelješcu. Vino »dingač« in »postup« prodajajo vinogradniki po 3—4 din liter. Za tema dvema vrstama vina je veliko povpraševanje, posebno iz inozemstva.

Dalmatinici so torej prodali že precej vina. Toda vkljub temu bomo vse leto v vseh krajih Slovenije dobili dalmatinca kolikor ga bomo hoteli! Upravičeno se torej vprašamo: od kod toliko »dalmatinskega« vina?

Cene debelih svinj v Sremu

V Sremu in Mačvi se v veliki meri bavijo z vzrejo, posebno pa s pitanjem svinj, zato je debeli svinj v teh krajih vedno dovolj. Navadno spitajo 2—3 komade za domačo potrebo, nekaj pa spitajo za prodajo. Zaenkrat se v inozemstvo teh svinj bolj malo proda. Največ jih gre v mesta v naši državi, veliko pa kupui tudi zadružna klavnicna v Zaprešiču. Debele svinje, težke približno 150 kg, se plačujejo povprečno po 8 do 8.50 din kg žive teže, a 200 kg in še težje pa po 9 do 9.25 din kg. Svinj je zaenkrat dovolj, glavna kupčija se pa pričakuje v sredi in proti koncu decembra. Računajo, da se bodo gornje cene obdržale, če ne bodo celo poskočile.

Izvoz svinj v Švico

se je bil pred kratkim ustavljal. Zavodu za pospeševanje zunanjega trgovine se je pa sedaj posrečilo, da je odpravil vsa nesoglasja glede izvoza naših svinj v Švico. Sedaj se bo vršil izvoz

brez težav. Izvažale se bodo bele svinje, težke od 90 do 110 kg.

Trgovinska pogajanja z Anglijo

Angleška vlada je sporočila naši vladom, da bo v prvi polovici decembra poslala v Beograd svoje trgovinsko zastopstvo. Angleži se predvsem zanimajo za živila in razne surovine. Angleži nam bo dobavljal tudi blago in surovine, ki jih mi potrebujemo. Prevoz bodo prevzeli najbrž Angleži sami. Angleži se najbolj zanimajo za nakup mesa, slanine, masti, lesa, konoplje in še za nekatere druge predmete.

Trgovina s hmeljem

V Savinjski dolini računajo, da je še neprodanih kakih 300 stotov letosnjega hmelja. Nakupljeno blago se hitro odpeljila in ga je v skladničih zelo malo. Najvišje cene, plačane zadnji čas za 1 kg najboljšega hmelja, so bile: savinjski 62 din, vojvodinski 57 din, Žatec (Nemčija) 61 din, Hallertau (Nemčija) 58 din, Hersbruck (Nemčija) 43 din, Žatec (Češka) 53 din, Roudnice (Češka) 42 din, Tršice (Češka) 36 din, Oregon (Amerika) 37 din, Poperinge (Belgia) 29 din kg. Povpraševanje po hmelju je pa v vseh ostalih državah slabše kot pri nas in tudi kupčija se je slabše razvijala. Na Poljskem je menda vsa kupčija s hmeljem popolnoma uničena, ker ni od tam nobenih poročil.

Razvoj cen pri surovinah kožah

Povprečno je znašala cena surovim govejim kožam v naši državi leta 1936 11—12 din, naslednje leto 12—14 din, lani 10—11 din, letos pa po pričetku vojne okrog 10 din, medtem ko se je v oktobru povprečna cena dvignila na 13 din. Težke surove kože so dosegle najnižjo ceno ob koncu leta 1938, ko se je cena gibala na višini 12.75 din, letos spomladis je znašala 13.50 din, sedaj pa se je dvignila na 15—16 din. — Cena televčjih kožam se je gibala leta 1936 na višini 18.50—19.50 din, naslednje leto 21—23 din, lani je znašala 15—17 din, nakar se je dvignila na 21—22 din. Iz tega je razvidno, da se cena surovim kožam v primeru s prejšnjimi leti ni v znatnejši meri dvignila. Podražitev v zadnjih mesecih pa je deloma posledica špekulacije, pa tudi posledica večje potrošnje. Razvidno je teda, da je podražitev usnjia in obutve v takem obsegu, kot se izvaja, popolnoma neupravičena.

Uredba enotnih cen za sladkor

Prodajna centrala za sladkor je uvedla enotne cene za sladkor za vso državo. Ta ureditev je bila potrebna, ker je bil sladkor zaradi prevoznih stroškov na mejah države, posebno v Sloveniji, veliko dražji kot v bližini tovarn. Nova enotna cena za vso državo znaša 11.55 din za kristalni sladkor in 13.20 din za sladkor v kockah za 1 kg na debelo, na drobno pa je cena 13 din za kristalni sladkor in 15 din za sladkor v kockah. V Sloveniji so ostale cene nespremenjene, dočim so se v Beogradu dvignile za 50 par pri kg, ker je Beograd imel doslej cenejši sladkor, saj je bil v neposredni bližini tvornic.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Ptuj 4—5 din, Teharje pri Celju 5—5.50, Gornjigrad 4.50 din, Ljubljana 5.50—6.50 din, Kranj 5.50—6.25 din, Črnomelj 4.50 din, Logatec 5—6 din kg žive teže.

Biki. Ptuj 4—4.50 din, Murska Sobota 5—6 din 1 kg žive teže.

Krave. Ptuj 4 din, Murska Sobota 3.50 din, Teharje 4—4.50 din, Gornjigrad 4 din, Ljubljana 4 do 4.50 din, Kranj 4.50—5.50 din, Črnomelj 3 din, Logatec 4—5 din kg žive teže.

Razgovori z našimi naročniki

Tožba z ubožnim spričevalom — plačilo lastnemu advokatu? I. V. Tožili ste svojega dolžnika

Vem, kaj je moje prvo opravilo: danes priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

Ogljene ščetke

dobavlja najhitreje

za vse vrste električnih strojev in aparativ

Domača tvrdka

IVAN PASPA I SINOV
Zagreb I. Pretilac 60.

Telice, Ptuj 4—5 din, Murska Sobota 5—6 din, Teharje 4.50—5 din, Gornjigrad 4.50 din, Ljubljana 5.50—6.50 din, Kranj 5.50—6.25 din, Črnomelj 4 din, Logatec 5.50—6 din kg žive teže.

Teleta. Murska Sobota 4.50 din, Gornjigrad 4.50—5 din, Ljubljana 6—7 din, Kranj 7.50 do 8.50 din. (V Murski Soboti torej 4 din cenejša kot v Kranju.) Črnomelj 5 din, Logatec 7—8 din 1 kg žive teže.

Svinje

Plemenske, Ptuj 6—12 tednov starci prasci 70 do 120 din komad, 1 kg žive teže 6—6.50 din, Kranj 7—8 tednov starci pujski 140—250 din komad.

Pršutarji (proleki). Ptuj 7—7.75 din, Murska Sobota 7.50—8 din, Gornjigrad 9 din, Ljubljana 8—8.50 din, Kranj 9—10.50 din, Logatec 9 din 1 kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Ptuj 8—8.50 din, Gornjigrad 10 din, Ljubljana domači 9 din, sremski 10.50—11 din, Kranj 10.50—11.50 din, Logatec 10—11 din kg žive teže.

Tržne cene

Meso, Govedina 10—12 din, teletina 12—18 din, svinjina 15—18 din, svinjska mast 20 din, sveža slanina 17—18 din, prekajena svinjina 20 din, ovčje meso 10 din kg.

Zito. Pšenica 1.75—2 din, rž 1.75 din, ječmen 1.50 din, koruza 1.50—2 din, oves 1 din, proso 1.75 din, ajda 1.25 din kg na mariborskem trgu.

Fižol. Maribor 4—6 din, Ptuj 5 din, Celje 6.50, Ljubljana 4.50 din, Kranj 5—6 din, Jesenice 5.50 do 7 din kg.

Krompir. Maribor 1.50—2 din, Ptuj 1.25 din, Murska Sobota 0.80 din, Gornjigrad 1 din, Celje 1.50 din, Trbovlje 1.50 din, Ljubljana 1.50—2 din, Kranj 1.50 din, Jesenice 1.50—1.75 din kg.

Krma. Seno: Maribor Sladko 90—100 din, kislo 70—80 din, Ptuj 75—100 din, Celje 80 din, Gornjigrad 80 din, Kranj 100 din stot. — Slama: Ptuj 30 din, Celje 45 din, Gornjigrad 40 din, Ljubljana 30 din, Kranj 50 din stot.

Drva. Murska Sobota 45—95 din, Gornjigrad 65 din, Ljubljana 100—110 din, Črnomelj 50 din, Logatec 70—75 din kubični meter.

Sejmi

4. decembra živinski: Ormož; živinski in kramarski: Planina, Slov. Konjice, Mežica, Šmarje pri Jelšah — 5. decembra: svinjski: Ormož; za govedo in konje: Ptuj; tržni dan: Dolnja Lendava — 6. decembra: svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski (Miklavžev sejem): Dobrna; živinski: Sevnica na Savi; živinski in kramarski: Sv. Nikolaj v Polju, Vuženica; za govedo in konje: Murska Sobota — 7. decembra tržni dan: Turnišče — 9. decembra: svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Sv. Lovrenc p. Prož, Dobova.

Obvestilo. Na Miklavžovo nedeljo, dne 3. decembra, bodo trgovine v Mariboru odprte predpoldne od 8. do 12. ure.

potom advokata z ubožnim spričevalom, pravdo dobili, a sedaj nimate dolžniku kaj vzeti, ker ne poseduje rubljive imovine, Vaš odvetnik pa terja od Vas, da mu plačate stroške. — Temeljem ubožnega spričevala Vam je bila priznana pravica revnih. S pripoznavo pravice revnih pa dobili stranka le: začasno oprostitev od plačevanja takš in drugih državnih pristojbin, ki se plačajo spričevalo, od plačevanja pristojbin, potnih stroškov, dnevnic itd. za odposlane sodne uradnike, izvršilne organe, priče, izvedence, stroškov za potrebe oglase, naposlед potrebnih stroškov v god.

tovini, ki jih izdajo zakoniti, od sodišča postavljeni zastopniki ali pa revni stranki postavljeni advokati ali zastopniki. Pravico zahtevati, da se ji postavi advokat, ki naj se začasno pravda za njo brezplačno, pa ima ubožna stranka samo, kolikor je za pravdo predpisano zastopanje po advokatu. V Vašem primeru ste očvidno tožili pri okrajnem sodišču, kjer pa ni predpisano zastopanje po advokatu. Razen tega ste si advokata očividno sami najeli. Zato boste morali advokatu plačati potrebne izdatke in primerno nagrado za opravljenja dela in Vam ubožno spričevalo, odnosno pravica revnih nič ne pomaga. Seve, ako tudi Vi nimate nič rubljivega, potem tudi Vam advokat nima kaj vzeti in Vas ne more prisiliti k plačilu.

Sklepanje na sodišču, ko je bil toženec na vojaški vežbi. M. A. Pred razpravo v stvari, kjer ste bili toženi, ste morali iti na vojaško vežbo, ponudili ste sicer potom občine poravnava pod pogojem, da vsaka stranka plača svoje stroške, predložili ste tudi ubožno spričevalo, sedaj pa ste dobili od sodišča sklep, da morate toženec stranki v 15 dneh pod izvršbo povrniti pravdne stroške.

Nato, da je kaka stranka v vojaški službi, se sme sodišče ozirati le, ako je stranka v vojaški službi v vojnem času. Vi bi bili morali pravčasno predlagati sodišču, naj razpravo odgodi, dokler se ne vrnete z vežbe. Kakih drugih pismenih sestavkov (n. pr. poravnalnih predlogov), sodišče nima jemati v poštev, marveč mora razpravljati z došlo stranko in ako ta zahteva, mora izreči zoper izstalo stranko tako zzano zamudno sodbo. Če je bila stranka z nepričakovanim ali neuklonljivim dogodkom zadržana, priti o pravem času na narok in je imela s tem povzročena zamuda za stranko škodljivo posledico, se dovoli tej stranki na predlog postavitev v prejšnji stan. Tak predlog je treba podati v petnajstih dneh potem, ko je minila zapreka. V Vašem primeru ste bili sicer zadržani, priti osebno k razpravi, morali pa bi poslati kakega pooblaščenca, da bi Vas bil zastopal. Ako ste imeli za izstavitev pooblastila in informacijo pooblaščencu dovolj časa pred razpravo na razpolago, ne bi mogli doseči vpostavitev v prejšnji stan. Očividno je sodišče izdalo zamudno sodbo, s katero je tožbenemu zahtevku ugodilo, radi česar Vam je naložilo povračilo pravdnih stroškov nasprotniku (toženemu stranki). Ubožno spričevalo, odnosno priznana pravica revnih Vas ne more obvarovati pred navedenim sodnim sklepotom, odnosno plačilom, ker plačila pravdnih stroškov nasprotniku ne morete biti osvoboženi. Seve, ako nimate nič rubljivega, Vas ni treba ničesar plačati, odnosno Vas ne more ničče k plačilu prisiliti. — Zoper zamudno sodbo imate možnost priziva le iz ničnostnih razlogov, med kate-

Vem, kaj je moje prvo opravilo: danes priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

re pa napačna dokazna ocena in napačna pravna presoja ne spadata. — Ako tožilec ali toženec izostane od prvega naroka, odnosno razprave, se smatrajo za resnične one dejanske navedbe došle stranke, ki se nanašajo na predmet pravnega spora, kolikor niso ovržene z dokazi, ki so že pred sodiščem, ali s činjenicami, ki so pri sodišču obče znane. Ako pa izostane stranka od kakega poznejšega naroka, se mora sodišče ozirati ne samo na uspeh prej izvedenih dokazov, ampak tudi na izjave in dejanske navedbe, ki jih je podala izstala stranka prej, kolikor so posvedočene v pravnih spisih.

Pogoji za sprejem v podoficijsko pilotsko šolo. S. M. Obstojata dve šoli, in sicer zrakoplovna podoficijska v Novem Sadu in pomorsko zrakoplovna podoficijska šola v Divuljah. Splošni pogoji za sprejem so: jugoslovansko državljanstvo, da ste dobrega vladanja, da niste v sodni preiskavi, ne sodniško kaznovani, da niste oženjeni, da imate eventualno dovoljenje roditelja, ednosno varuha za vstop v šolo, da ste dovršili ljudsko šolo z najmanj dobrim uspehom, da ste popolnoma zdravi in sposobni za vojaško službo. V pomorsko zrakoplovno šolo se sprejemajo gojenci, ki niso mlajši od 16 let in ne starejši od 18 let ter so se učili vsaj že dve leti obrti (za mehanička, ključavnica, ali električarja ali dve leti obrti v vojnoobrtnih šolah). V zrakoplovno šolo v Novem Sadu pa se sprejemajo gojenci, ki niso mlajši od 17 let in ne starejši od 21 let in ki po možnosti poznajo kako obrt. — Sprejem se vrši po predhodnem natečaju. Kdaj bo objavljen prihodnjih ni znano. Zadnji je bil zaključen 1. septembra letos. — Podoficijska šola za avtomobiliste ne obstaja.

Kako se zamore dobiti invalidnino? Anton R. Leta 1916 ste bili spoznani za 100% invalida in superarbitrirani, invalidnino ste dobivali do leta 1924, potem pa ne več. Občina je odposlala Vaše uverenje, pa ni od nikoder rešitve, čeprav ste se obrnili na dve občini, organizacijo itd. — Napravite čimprej prijavo na invalidski oddelok okrožnega sodišča v Mariboru, kateri je sedaj za take zadeve pristojen, odnosno merodajen. V kolikor nimate dokumentov v rokah, navedite,

kje se nahajajo, oziroma kje je mogoče dobiti potrebne podatke. Prijavo zamorete napraviti pismo ali ustno.

Pokojnina vdove po upokojenem orožniku. F. J. Nehorožnik je stopil leta 1928, potem ko je izpolnil 24 let službe, v pokoj ter se leta 1930 poročil. Na vprašanje, ali bo žena v primeru njegove smrti dobivala pokojnino, Vam odgovarjam, da jo bo, ker v predmetnem primeru ni važno, ali se je poročila v času, ko je bil mož orožnik še v aktivni službi.

Privatni študij gimnazije v 20. letu starosti. J. M. Nemčija. Vprašate, ali bi Vam bilo mogoče pričeti s privatnim študijem in polaganjem izpitov na realni gimnaziji, čeprav ste že 20 let starci. — Vsak čas lahko počnete s študijem in starost ni nikakva ovira za polaganje izpitov. Pač pa so izpit združeni s piačilom precejšnjih takst.

Državne obrtne šole. K. A. Želite podatke s pogoji za sprejem v državne obrtne šole, višini plačil, kje se nahajajo itd. — Domnevamo, da Vas zanimalo le vojno-obrtné šole. Take šole se nahajajo v Kragujevcu, Kruševcu in Obiličevu. Za pouk in oskrbo ni treba ničesar plačati. Sprejemajo se pa gojenci le po predhodnem natečaju, ki izide navadno spomladini in se objavlja tudi v časopisu. Na vpogled ga dobite na okrajnem načelstvu, pri vojaških oblastih in pri večjih občinah. Pouk traja štiri leta in se mora gojencem obvezati, da bo služil po dovršeni šoli še pet let. Opozorjam, da si gojencem ne more obrti svobodno izbirati, marveč se mora učiti tiste, katero odredni komisija. Dokumenti so potrebni enaki kakor za sprejem v druge vojaške šole (domovnica, rojstni in krstni list, svedočba o dovršeni najmanj štirirazredni ljudski šoli, nraystveno spričevalo, dovoljenje staršev za vstop v šolo ter da bo gojenc služil pri vojakih po dovršeni šoli še najmanj 60 mesecev). Po zadnjem razpisu je znala predpisana starost kandidatov 12 do 15 let. Seve mora biti gojenc pri pregledu od strani vojaškega zdravnika spoznan za telesno in duševno zdravega, odnosno sposobnega. — V Kumboru se nahaja strojna šola vojne mornarice, ki sprejema gojence, stare od 15 do 18 let, ki so že dve leti delali v kovaškem, ključavničarskem, mehaničarskem, šferskem, električarskem ali kleparskem obrtu — po predhodnem natečaju.

Pojasnila dolobič lovskoga zakona. Š. V. Na Vašo prošnjo, naj natančno objavimo dolobič lovskoga zakona, Vam sporočamo, da so določila zakona o lovu zelo obširna, prostor za obavo odgovorov pa omejen. Zato pišite, katero poglavje, odnosno katero vprašanje Vas v konkretnem primeru zanima, nakar Vam bomo dotočno zadevo pojasnili.

Našim malčkom

SIROTA IN NESREČNA MATI

Fred vaško cerkvico se igra mali Mirko. Šolsko nalogo je že napravil in zdaj si krajsa čas z žogo, ki jo luča v zrak in potem lovi.

Mirko je pred nekaj tedni prišel iz mesta. Sirota je. Oče in mati sta mu v kratkem presledku umrli. Teta se ga je usmili in vzela k sebi. Stanujeta v skromni hiši. Posestva teta nima, marveč hodi pomagat sosedom. S tem preživila sebe in Mirka.

Z drugega konca vasi se je nenadoma zaslišal krik in vik. Mirko je prenehal z igranjem. Splezal je na zid, da bi videl, kdo vpije. Zagledal je tropo svojih šolskih tovarišev, ki so tekli proti cerkvi. Nenadoma mu je priletelo v obraz jabolko.

»Na, Mirko, jabolko!« se je slišalo iz trope. »Pojej ga in pridi k nam!«

Mirko je vlovil jabolko, Vgriznil je, a takoj izpljunil. Jabolko je bilo kislo.

Fantje so se mu poredno smeiali.

»Mirko,« se je spet slišalo iz trope, »zakaj nisi bil z nami? O, kako prijetno je bilo! Otepeli smo sadje, lomili veje, trgali cvetje.«

Mirko jih je začudeno gledal. Čez čas je vprašal:

»Čemu ste to delali? Ali vam ni žal?«

»Ni nam žal,« so zavpili dečki. »Opustili smo vrt hudobne žene.«

»Katere hudobne žene?«

»Glej ga no! Niti tega ne ve, kdo je hubna žena v naši vasi? Saj že vrabci čivkajo o tem. Sram te bodi zaradi take nedavnosti!«

Mirko res ni nič vedel o »hudobni ženi«. Saj je šele pred kratkim prišel in se ni menil za vaške dogode.

»Okrog njene hiše je dosti cvetja in sadja,« so nadaljevali fantje, »toda gorje mu, kdor se približa vrtu!«

»Skopa je in nikogar ne pusti k sebi!« je dejal mali Stanko.

»Ima bled obraz in diši po mrliču. Nikdar se ne smeje,« je dodal Jožek.

»V njenem vrtu gnije sadje. Da bi se maščevali nad njo, smo ji poklestili sadje in cvetje. Vedeli smo, da danes ni doma in smo porabili priliko.«

Mirko je ogorčen poslušal to pripovedovanje. V srcu si je rekel:

»Kradli so, uničevali so tujo lastnino. Zdaj razumem, zakaj je bilo tisto jabolko tako kislo... — A kdo je ta žena? Ima bledo lice, živi sama... Morda jo tare kaška žalost? Vsi jo prezirajo... Zakaj?... Jaz bi rad vedel za vzrok njene žalosti in nesreče.«

Tovariši so kljubovalno gledali Mirka. Ko so videli, da se ne zgane, da bi šel z njimi, so se podali dalje.

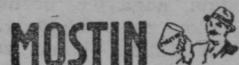
»To je nek svetnik!« je pripomnil Alfred. »Toda naj ve: ali z nami ali s tisto bledo čarovnico!«

Mirko je zamišljen šel domov.

(Dalje sledi)

Nov redilni prašek za prašiče. Za 1 prašiča zadrstuje samo 1 zavitek za 6 din. Poština povzete za 1, 2, 3 ali 4 zavitek 6 din, od 5 zavitek naprej 12 din.

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvorstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poština povzete za 1 ali 2 steklenici 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštino 26 din.

Prašek za pitanje goveje živine. Pospešuje močno rast in hitro zdibeljenje govedi in telet. Veliki zavitek 10 din. Poština povzete za 1 zavitek 6 din, za več zavitekov 12 din.

Prašek za pomnožitev in izboljšanje mleka pri krvah ter izvrstno hranilno in redilno sredstvo. 1 zavitek 10 din. Poština povzete za 1 ali 2 zaviteka 6 din, od 3 zavitekov naprej 12 din.

106

Konjin povečava pri konjih apetit, jih vzdrži sveže in bistre ter preprečuje najpogosteje konjske bolezni, posebno katar. 1 zavitek 10 din. Poština povzete za 1 ali 2 zaviteka 6 din, od 3 zavitekov naprej 12 din.

Pravi Redin, Govedín, Mlekin, Konjin ter Mostin se dobi samo v zavitekih z gornjimi slikami in ga prodaja samo

Drogerija KANC,

Maribor,
Slovenska ulica

Zaloge v Ceiju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17

Zaloge v Ptaju:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

Avgust Šenoa:

Berač Luka

23

Povest iz vaškega življenja

Ne, to se pozna po glasu; da, po vsaki besedi čuješ, ali je prišla iz srca, ali se je rodila samo na jeziku, Androve besede pa so bile tako resnične, tako kratke in močne.

Molčala je, molče je delala, niti na prag pred hišo ni šla. Stiskala je to svoje polno mlado srce, stiskala ustnice, da bi ji ostala skrivenost globoko, globoko v srcu zakopana.

Žalostni so bili to dnevi za Martina. Vsi računi so ga ogoljufali, bridko ogoljufali. Koliko je mislil, koliko načrtov v glavi nosil! Delal je kakor mravlja, zbiral kakor čebela, pa spet ni bil človek trdega, skopega srca. To je vedel vsakdo v vasi, to se je čulo tudi po sosednih vaseh, da, celo v mestu. Pa kaj se tako žene? je vprašal ta ali oni. Ali ni neumno, da človek na svoje stare dni stiska in skopari iz strahu pred slabim letom, ko bi lahko mirno za pečjo sedel! Ali mu je treba tega trpljenja, saj bi lahko živel, ko bi niti zrna ne vrgel v zemljo, ne bi trpel lakote vse žive dni ne, če bi tudi nič ne delal.

Da, sprašujejo ljudje, sprašujejo za to in ono in marsičesa ne razumejo, ker so to tihe, čudne skrivenosti, v srcu zakopane. Kdor pa do srca nima ključa, ta skrivenosti ne bo razumel.

Zgodaj se je bil Martin oženil. Tedaj še niso jemali gruntarskih v soldate, tedaj so jemali samo potepuhe, ki jim nisi vedel za dom. To pa Bog ve, da si je vzel ženo po svojem srcu. Bila je mlada in delavna, da so se ljudje čudili, kako se po hiši urno obrača in nič narobe ne obrne. Tako sta mož in žena lepo in v slogi prebivala pod eno streho, z njima pa tista tih sreča, ki ne vpraša za svet, ki v srcu cveti kakor oni skromni plamenček na ognjišču ob dolgih zimskih večerih. Ena edina nesreča ju je trla, velika nesreča za moževno skrbno oko, za ženino mehko srce. Nista in nista mogla imeti otrok; to pa je hudo. Koliko sta premolila, koliko preprosila Boga, da bi jima blagoslovil zakon! Ljudje so Martinovo ženo pogosto videli, ko se je po golih kolenih vlekla okoli oltarja, pa so si pošepetalvali: »Hudo se kesa Martinova žena; biti mora velika grešnica.« Saj ljudje o človeku raje hudo kakor dobro sodijo.

Devet jalovih let je minulo, deseto pa je prineslo božjega blagoslova, žena je rodila dekle, ki so jo krstili za Maro, ker je prav za Veliko Gospojnjico zaledala luč sveta.

Ko bi bili videli, kako je bilo to veselje! Vse je kar cingljalo: kakor da se je cesarju rodila hči.

Ali komaj je župnik šel od krstitja, že se je vrnil na pogreb.

Hudo je, če žena v zrelih letih rodi prvega otroka; z eno nogo stoji v grobu, pravijo ljudje.

Martinova žena ni prestala; ko je bila najbolj srečna, je prišla smrt ponjo in tako je zapustila ubogemu Martinu v naročju živo svojo podobo: malo črnooko Marico. Eno mu je sreča dala, drugo nesreča vzela: taka je nevoščljiva usoda.

Od tega dne je Martin postal bolj in bolj resen. Ogibal se je ljudi, ali svojega srca ni zaprl. Oni mali črviček, ona mala črnoooka deklica mu je bila skrb in sreča, zanjo je živel, zanjo je delal, zanjo je dihal. Vse si je pritrgal, vse je znosil Mari, kakor nosi lastavica mladičem hrano odvsepovsod in se ne meni za lastni glad.

To je bila Martinova skrivenost, ki je ni nihče razumel.

Vidiš, stari, si je včasih mislil, dekle raste. Pridržal si je ne boš, to si izbij iz glave! Božja volja je taka. Še leto ali dve pa bodo snubci potrkalni na vrata in vprašali za Maro. In če poreče dekla: Da — ali bom jaz mogel reči: Ne!? — Pa čemu? Za svatbo se ne bojim, kajti hiša je, hvala Bogu, polna. Naj si izbere po srcu; kar imam, to ji rad dam. Saj za koga pa sem delal? Tudi moji rajni, Bog ji daj

nebesa, bo laže, ko se ji hči srečno omoži in udomi. Njej sem to veselje dolžen.

Tako je računal Martin, a človek obrača, Bog pa obrne. Nesreča mu je potrkala na duri, hudobna roka mu je uničila pol imetja, jeza in bolest zaradi sovražnega soseda sta mu zastrupili srce. Bilo mu je tesno kakor še nikoli v duši in v mošnji; kajti čeprav mu ni bilo treba iskati beraške palice, trda je bila za denar in zadolžiti bi se bil moral, da bi se bil izkopal iz nesreče. To ga je peklo, ker si svoj živ dan še ni od nikogar posojal denarja.

Hodil je po svojem gruntu kakor izgubljena ovca in ni niti videl, da se njegovi hčerki rosijo oči od solz, da ji lica bledijo — in če ji je kdaj opazil na obrazu sledove žalosti, si je mislil, da je to vse zaradi njegove nesreče. Denarja mu je bilo treba, a bilo ga je sram, da bi bil koga prosil za posojilo; tudi vedel ni, koga naj prosi in kako.

Tedaj je prišel neke nedelje k njemu nekak gospoški človek. Oblečen je bil po mestno, na roki je imel vse polno prstanov, okoli vratu pa debelo zlato verigo. Lice mu je bilo lepo obrito, brki zavihani, sladko se je smehtjal in gladko sukal. Ko je stopil na Martinovo dvorišče, je vprašal hlapca:

»Ali je to dom Martina Lončariča?«

Ko mu je hlapec odgovoril, da je, je vprašal po gospodarju, nakar je hlapec zamahnil z roko proti hiši. Tujec je res našel kmeta v sobi, ko je sedel sam za mizo in zamišljeno gledal skozi okno.

»Dober dan, dragi kum Martin!« je pozdravil tujec.

»Bog ga daj, gospod!« je odzdravil Martin plaho in se vzdignil. Kmet se ni malo čudil, kako ga gospod, ki ga še nikoli v življenju ni videl, tako prijazno pozdravlja, kakor da sta si že Bog ve kaka znanca.

»Sedite, sedite, dragi Martin!« je tujec nadaljeval, »in dovolite, da tudi jaz malo sedem, ker sem truden.«

»Prosim vas,« je dejal kmet, ki je še zmeraj stal, ko se je tujec že usedel, »meni je velika čast.«

»Sedite, prosim vas, dragi kum,« ga je silil tujec, »ali pa bom šel.«

»Eh, če vaše gospodstvo tako hoče,« se je kmet priklonil in je sedel.

»Prišel sem prav slučajno v vašo hišo, toda za vaše ime vem. Kdo ne bi v mestu vedel za Martina Lončariča? Jaz sem inženir, človek, ki meri, ceste popravlja, železnice in mostove gradi.«

»Ah!« se je začudil kmet.

»Da, da, dragi kum Martin! Mene so gospodje od vlade poslali, da vidim, kako je kaj pri vas v Jelenju.«

»Ni dobro, vaša milost.«

»Videl sem, viden, žalibog,« je potrdil zemljemer. »Tožijo, da se pri vas nič ne dela, da vam ceste niso za nič, da vam Sava vse z njiv pobere in odnese.«

»Da, da, res je.«

»Eto, to tudi sami vidite, kum. Ko bi se kdo malo pobrigal, Bože, Bože, kaka bi bila vaša vas, ne bi je bilo treba biti sram niti pred mestom ne.«

»Seveda, ko bi se kdo pobrigal, vaše gospodstvo.«

»Jaz bom vladil vse to napisal, povedal bom, kaj je treba napraviti, da bo Jelenčanom bolje.«

»Eh, to je lepo, vaša milost, da se še kdo za nas tudi briga.«

»Pa še kako! Najprej je treba iz mesta do sem napraviti pošteno cesto. Mlake je treba zasuti, cesta se mora dobro navoziti, na desni in lev je treba jarke izkopati in drevje nasaditi. Oni nesrečni leseni most je treba podreti; napravili bomo nov most iz kamena.«

»Eh, to bi bilo dobro.«

»Da, ampak to ni dovolj. Največja nesreča vam je Sava, ta nesrečna voda, ki buta sem in tja, odnese zdaj temu zdaj onemu siromaku kos zemlje in odplakne seno in še snopje, da bi se Bog razjokal.«

»Res je.«

(Dalje sledi)

Dopisi

Sv. Primož na Pohorju. Dne 22. novembra je stopila pred oltar s svojim ženinom Edmundom Habermanom predsednica našega dekliškega krožka Rozika Erič, p. d. Škrubejeva. Ženin je kmečki sin, p. d. Petrov iz Vuženice in vrl zidar. Kaj pa je bila nevesta našemu dekliškemu krožku, ne moremo z besedo lahko izraziti. Bila je ustanoviteljica in duša naše dekliške organizacije, ki jo bo silno težko pogrešala. Želimo novoporočencem obilo sreče in božjega blagoslova!

S Kozjaka. Tukaj so najbolj ubogi delavci, ki nimajo zasluga, ker kmet ne dobi nič za les in ne more delavcev plačevati. Še za tisti les, ki se tuintam proda, se zelo malo dobi, poleg tega se pa mora voziti do kakšnega trgovca po zelo slabih potih po tri do štiri ure daleč. To, kar se dobi iz gozda, je komaj za davek, za hlapca ali delavca pa ne ostane nič. Sedaj so se pa pojavili še navijalci cen. Za les se nič ne dobi, kar pa moramo kupovati, pa je vse dražje in res ne vemo, kako bomo preživeli naše družine preko zime.

Sv. Jurij v Slov. goricah. V zakonsko zvezo sta stopila Vogrin Matilda in Ornik Adolf. Oba sta bila Marijina družbenika, več let cerkvena pevca in delovna člana Prosvetnega društva. Vesela družba, zbrana ob tem slavju, se je velikodušno spomnila želje vseh faranov — Slomšekovega doma in je nabrala 150 din. Bodil jim izrečena prava lepa Zahvala! Novoporočencem pa daj dobrí Bog obilen blagoslov!

Vurberg. Dekliški krožek vabi vse za 8. decembra na lepo proslavo, ki bo izvenela v siano Brezmadežni v obliki dobre pesmi, vzpodbudne besede in pretresljivih prizorov iz sodobnega življenja.

Cirkovce. Maistrovi borci se vabijo, da se v polnem številu udeleže tovariškega sestanka, ki ga sklicuje odsek zveze Maistrovih borcev v Cirkovcah za petek, 1. decembra, ob dveh popoldne v kolodvorski restavracji g. Frasa v Cirkovcah.

Slov. Bistrica. Podružnica Zvezze absolventov kmetijskih šol vabi vse absolvente kmetijskih šol iz slovenjebistriškega okraja na občni zbor podružnice, ki bo v nedeljo, 3. decembra, ob pol desetih dopoldne v dvorani hotela Beograd po običajnem dnevnem redu.

Sv. Jernej pri Ločah. V nedeljo, 19. novembra, je občinski odbor loški imel izjemoma svojo sejo pri Sv. Jerneju. Pri tej seji je šlo v glavnem za določitev smeri nove prepotrebne ceste skozi Laže na Poljčane. Odborniki so si osebno ogledali obe smeri, ki prideta v poštev. Pri tajnem glasovanju je potem dobila večino smer, ki jo priporoča g. tehnik in prav tako prejšnji cestni nadzornik g. Cvahte in se je za njo izrekla tako s podpisom kakor z ustnim glasovanjem tudi pretežna večina Lažanov in za katero govori zlasti pamet. V tej smeri bi namreč cesta šla skoraj v celoti po odprtem, sončnem svetu ali terenu in bi služila tako Lažanom kakor Vrholvljanom. Je tukaj hiša pri hiši in cesta mora vendar — tako narekuje pravica — služiti občni koristi in ne samo enemu ali dvema.

Sv. Jurij ob juž. žel. Dne 1. decembra ob pol osmih zvečer bo proslava državnega praznika.

Šmarje pri Jelšah. Naš fantovski odsek je sklenil priprijeti vsako prvo nedeljo v mesecu farne sestanke za vse može in fante, brez ozira na to, ali so člani odseka ali ne. Na programu so predavanja iz vseh področij našega kmečkega človeka, prosvetnega in kulturnega, gospodarskega in posebno narodnoobrambnega značaja. Prihajali bodo govorniki iz Celja in Maribora. Prvi farni sestanek bo v nedeljo, 3. decembra, po prvi sv. maši v Katoliškem domu.

Vem, kaj je moje prvo opravilo:
danesh priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

POPRAVI!

V koledarju »Slovenskega gospodarja« je pomota v inseratu g. M. Brečka. Pravilno je Brečko — Brecko — Maribor, Aleksandrova cesta 23.

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Vajenca iz poštene hiše, zdravega, krepkega, iščem za svojo trgovino z mešanim blagom. Oni, ki imajo veselje do trgovine, se naj oglašajo pri Franjo Kac, trgovec, Slovenska Bistrica. 1761

Hlapca in konjem, ki zna opravljati vsa poljska in gozdna dela, treznega in z letnimi sprivali išče Nada Cvenkel, Sv. Pavel pri Preboldu. 1760

Majerja, poštenega, tri moške in dve ženski osebi, veščega mlekarstva, sprejme Jauk, Lumbuš 14. 1762

Iščem službo 1. ali 15. decembra za gospodinjo v župnišče ali privatno. Sem zdrava in sposobna za vsako delo. Naslov v upravi. 1743

Iščem majerja na večje posestvo s 6—7 delovnimi močmi. Dam za polovico pridelka. Oddam zaradi bolezni. Naslov v upravi lista. 1741

Ofra sprejmem za Zg. Sv. Kungoto. Vprašati: Maribor, Gajeva 4. 1745

Viničarja s štirimi delovnimi močmi namesto dosedanjega umrlega viničarja, pod ugodnimi pogoji sprejmem. Vprašati v kavarni »Jadran«, Maribor. 1753

Starejšega poštenega hlapca za krave in poljska dela sprejme takoj Konrad Kurnik, Vitanje. 1754

POSESTVA:

Vinograd, žlahtna trta, sadonosnik in gozd, najboljša lega, ugodno proda Šošter, Makole Št. 15. 1762

Majhno posestvo kupim do 25.000 din. Zlodej Jernej, pri g. Čeheti, Zg. Polskava 34. 1735

Hišo z lokalom, primernim za trgovino ali obrt, dam v najem za daljšo dobo in poceni; leži sredi velike vasi Trnovlje, pol ure od Celja. Martin Kocmür, Celje, Ljudska posojilnica. 1744

Lepo posestvo, 13 oralov, se proda. Vprašati: Delak, Maribor, Kolodvorska ulica 3. 1746

Nova hiša z verando, gospodarskim poslopjem, kletjo, vrtom, event. pet oralni zemlje, ob državnih cesti, 3 km od postaje Moškanjci, pet minut od cerkve in šole, ugodno proda Vobič, Sv. Marjeta pri Moškanjcih. 1749

Proda se posestvo, 4 orali, sadonosnik, njive, sončna lega. Cena 18.000 din. F. Breg, Gačnik 12, Pesnica. 1752

RAZNO:

Iščem 5000 din posojila po 8% obrestih. Naslov v upravi lista. 1747

Klobuke, vsakovrstne, dobite ugodno v trgovini Slavko Senčar, Mala Nedelja. 1750

Dobro chrpanjen čevljarski stroj (Hohlmachine) Elastig poceni na prodaj. Kumar, Maribor, Počreška 9. 1758

900 dinarjev mesečno lahko vsak zasuži z izdejanjem ali prodajanjem. Pošljite znamke za odgovor! P. Baltič, Ljubljana 7, Podhrab 5. 1759

Zima se bliža, zato si prisrbite tople počne, delane iz čiste volne. Sprejemam popravila klobukov ter prodajam tudi nove po najnižjih cenah. Cene popravil so od 10 do 28 din. Se toplo priporočam Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 1756

Svinjske kože in vse poljske pridelke kupujejo trgovine Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Strigova. Stala zamenjava bučnic, sončnic in ripsa za prvorstno olje. 1751

Proda se harmonij v dobrem stanju, generalno popravljen, amerikanski sistem. Cena po dogovoru. Ogleda se pri Tomanič Ivan, Draženci 68, Ptuj. 1742

Grobna ograja na prodaj. Luise Smutny, Maribor, Koroška cesta 17. 1740

Priporoča se Kupčičeva drevesnica in trsnica na Ptjuški gori! 1600

Konjske koče, posteljne odeje, nogavice, perilo, obleke, predpasnike, dežnike, rute, blago za ženske obleke, perilo, posteljnino, volno za strojna in ročna dela, pletene obleke, vse vrste pletenine kupite najugodnejše v novi trgovini v pletilnici »MARA« A. Oset, Maribor, Koroška cesta 26 (poleg tržnice). 1486

To pa morate čitati vsi, da prodajajo v Mariboru v Manufakturi Grajske starinarne Hubertuse, koče, odeje in vse blago najcenejše. 1763

Preskrbite si Miklavževa darila pri »Starinarju«, Koroška c. 6, Zidanšek: predpasnike, ženske in moške srajce, otroške obleke od 11 din, nogavice, hlače, moške obleke, Hubertuse, ostanki žamet, barhenta, fiane, svilnat popelin in druge ostanke raznih tovar.

Iz lastnic pleternic

dobite najcenejše otroške, ženske in moške jopic, rokavice, nogavice, kapice, spodnje perilo pri LUNA, Maribor, sa m o Glavni trg 24. 1701

Z malim izdatkom din 5.—

si poleg vsebinsko bogate

Družinske Pratike

dobite pravico do tekmovanja za lepe knjižne nagrade po lastni izbir. Z »Družinsko Pratiko« Vam postrežejo v vseh trgovinah. 1695

Peči

najboljše vrste — velika prihranitev kurjave — brzoparičnike, kotle za žganjekuho, vso železnino, specerijo, cerkvene sveče kupite jako ugodno pri

JOSIP JAGODIČ
CELJE, Gubčeva ulica 2

Zamenjam za bučnice pravo bučno olje, nakup kuhinjskega masla, fižola, orehov in drugih poljskih pridelkov. 1755

Za Miklavža in Božič

se prodaja še po starih cenah manufaktura pri TRPINU, Maribor, Vetrinjska 15.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo žalostno vest, da nas je — stara komaj 38 let — za vedno zapustila po daljšem potrežljivo prenašanem trpljenju nadvse ljubeča mamica, skrbna in zvezsta soprga, gospa

Čremošnik Josipina
žena zdravnika in posestnika

Pogreb bo v sredo, 29. novembra, dopolne ob tričetrt na deset iz hiše žalosti k cerkvi sv. Petra in nato na pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo isto dopoldne.
Gornja Radgona, dne 26. novembra 1939.

Užaloščene rodbine:
Dr. Čremošnik Vinka, Volavšek Josipa in Fekonja Ivane

MALA OZNANILA

RAZNO:

Krava se da v reju. Ugodni pogoji. Težak, Maribor, Ptujska cesta 11. 1737

Prodam manjši motorni mlín in žago. Potrebna gotovina ca. 50.000 din, drugo na odpalčilo. Vinko Pšeničnik, Vrhje 50, pošta Dobova pri Brežicah. 1738

Hubertusi voljeni nepremičljivi din 239-

Otročji hubertusi od din 129- naprej

le pri Miri Penič, Maribor, Vetrinjska 9.

Pozor kmetovalci! Kupim vsako množino črnega gabra od 18 cm naprej debelega ter tudi hrastove prage in druge vrste trdrega lesa. Ponudbe: Rudolf Dergan, Laško. 1732

Papir za zavijanje (makulatur) dobite po 2 din za kg v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5.

Nogavice vseh vrst; člačila moška, ženska, otroška; najnovejše, najcenejše v trgovini — pletnici »MARA«, Pongračič, Celje, Slomškova trg 1 (poleg cerkve). 1533

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljše: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 1000

Odeje, ročno delo, šivane, že od din 68- naprej

klot odeje, ročno delo, od din 79- naprej

le pri Miri Penič, Maribor, Vetrinjska 9.

POZOR! JESEN-ZIMA. Zavoljo preselitve trgovine prodajam zalogo po znižanih cenah, ukoravno so cene zavoljo pomankanja volne in bombaža poskočile, Vam po lanskih cenah nudim in sicer: Paket Serija R 14—18 m kakor obče znano dobro uporabnih ostankov barhentov in flanelov za obleke in spodnje perilo 128 din. Reklamni paket serija K vsebina 18—22 m boljšega flanela v najlepši sestavi paket 130 din. Nadalje specialni paket ORIGINAL Kosmos D z vsebino 15—18 m la. barhentov in prvorstnih flanelov za izjemno ceno 150 din. Paket serija Z 3—3.20 m dobrega suknja, za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč in sicer: Z-1 130, Z-2 160, Z-3 200, Z-4 250, Z-5 300 din. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarajoče zamenjam! Izrabite ugodno priliko in pišite takoj; navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler zaloga traja. — Prizakujem cjenjena naročila in beležim s spoštovanjem Razpošiljalnica KOSMOS, Maribor, Kralja Petra trg. 1529

ČEVLJI, gojerji iz la juhte
ženski din 119-, moški din 159-

le pri Miri Penič, Maribor, Vetrinjska 9.

Kište za sadje in krompir poceni dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška c. 5.

Madrace, žične vložke, železne postelje in otroške vozičke kupite najcenejše pri »Obnova« F. Novak, Jurčičeva 6 in Glavni trg 1. 1543

Posteljne odeje, močno prešite (domač izdelek), z belo vato, od 70 din naprej, zglavniki od 30 din naprej, tuhne, izgotovljeno posteljno perilo (kapne od 68 din naprej), koce, slamarice, madrace, posteljno platno, inleti, klote in svilo za odeje, zavese, perje in puš po najnižjih cenah. ANA STUHEC, specialna trgovina in izdelovanje posteljnih odej, Maribor, Stolna ulica 5. 524

Odlično naravno zdravljenje

je jesenska kura s »Planinka« zdravilnim čajem, ki je sestavljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč. Dolgoletna izkušnja nam nareč potrjuje, da je »Planinka« zdravilni čaj, ki ima v sebi preizkušene in dobre zdravilne sestavine, dober regulator za čiščenje. 6—12 tedensko zdravljenje s »Planinka« čajem deluje izvanredno, in sicer brez strupov pri vseh sledenih boleznih: pri slabih prebavih želodca in zaprtju, slabem delovanju črevesa, napetosti telesa, omotici in slabosti, obolenju od hemoroidov in pri boleznih jeter. »Planinka« čaj pospešuje apetit. Zahtevajte v lekarnah samo pravi »Planinka« čaj, po din 20.— in din 12.—.

Reg. S. br. 3408/1939

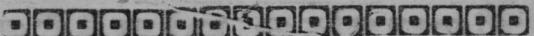
Z A Z I M O

damske in moške plašče, obleke, klobuke, pletenine, trikotažo itd. v veliki izbiri na jugodneje pri

JAKOB LAH

MARIBOR — GLAVNI TRG 2

Dokler zaloga, cene brez poviška!

VIOLINE DD: DIN: 65-
TREB. HARMONIKE DD: DIN: 59-
GITARE DD: DIN: 126-

BREZPLAČEN POŠK V IGRANJU.
ZAHTEVATE BREZPLAČEN KATALOG!
MEINEL & HEROLD MARIBOR 106

OBLEKE

moške in fantovske, puloverje, vestje, štofe, svilko, volno, perilo, usnje in vsakovrstno špecerijo, dobite najcenejše 1689

le pri Miri Penič, Maribor, Vetrinjska 9.

**Vsi, ki potujete,
ne pozabite na
novi vozni red!**

veljaven od 28. oktobra 1939

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

TISKARNA SV. CIRILA, MARIBOR.

Iz tehnega vzroka

hočem izprazniti veliko zimsko zalogo volnenega blaga za ženske in moške plašče ter obleke, barhenta, flanelu, koc itd. Prepričajte se o znižanih cenah v izložbah in v lokalni za modo in konfekcijo ter v oddelku ostankov pri tvrdki 1700

ANTON MACUN

MARIBOR
Gosposka ulica 8—10.

Dekleta, žene!

Ročno delo je najlepša zabava v dolgih zimskih večerih. Veliko izbiro najlepših vzorcev za vsakovrstne namizne prte, posteljna pregrinjala, kuhinjske garniture, posteljno in drugo perilo najdete

v Cirilovi tiskarni, Ptuj, Slovenski trg 7,

kjer Vam jih predstavimo na platno. Dobite lahko tudi že predtiskane prtiče in vsakovrstno prejico za izšivanje istih.

POMNITE!

Vsak komad je izdelek domače obrti!

Volneni nepremičljivi

HUBERTUSI

ZIMSKE SUKNJE

MOŠKE OBLEKE

OTROŠKE OBLEKE

PLETENINE — PERILO

ODEJE — KOCE — RRUHE

ter vse MANUFAKTURNO

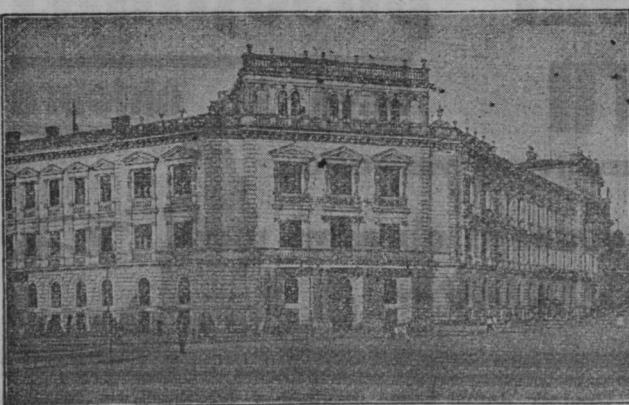
BLAGO

dobite še po starih znižanih cenah v mèdni in konfekcijski trgovini

JURIJ KOKOL

Maribor, Glavni trg 24

nasproti glavne avtobusne postaje

Celjska mestna hranilnica Celje

(v lastni palači pri kolodvoru)

Sprejema hranilne vloge na najugodnejše obrestovanje. Za vloge jamči poleg lastnega hranilničnega premoženja še mestna občina Celje. Zavod obstoji kot edini pupilaro varen zavod mesta Celja že 75 let.

Pojasnila, nasvete v hranilničnih zadevah in položnice za varno nalaganje denarja po pošti dobite brezplačno pri ravnateljstvu. 1526

Sv. Miklavž

prinesi letos:

Otrokom: slikanice »Oče naš«, »Zdrava Marija«, »Rožni venec«.

Šolarjem: šolske potrebščine, pa lepe poveštice »Male knjižnice«, ki smo jih ceno znižali na 1 din za povest, ali lep molitvenik »Bogu hvala«.

Dijaštvu: nalinvo pero, lep svinčnik, aktovko, razne knjige.

Fantom: lep žepni notes ali foto-album.

Dekletom: lepo sliko ali lep kip ali spominsko knjigo.

Možem: koledar »Slov. gospodarja«.

Ženam: naročnino za list »Kmečka žena«.

Ce imaš pa letos kaj več sredstev na razpolago, pa kupi še kaj več! Vsega na izbiro dobiš v

Tiskarni sv. Cirila, Maribor-Ptuj

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gospodske-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnošta-
jerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Ženske plašče

obleke, perilo, sukno, kamgarne, barhente, flanele, odeje, platna, najceneje in v največji izbiri Vam nudi:

Manufakturna in konfekcijska 1523

I. PREAC, Maribor, Glavni trg 13

Lastniki srečk!

Iščemo one srečneže, ki so že zadeli glavni ali večje dobitke, česar pa še ne vedo. — Lastniki srečk vojne škode, rdečega križa, tobačnih srečk javite nemudoma vse svoje srečke s serijami in številkami na naslov: »Novice o srečkah«, Maribor, Cankarjeva ulica 14. Priložite tri znamke po din 1.50!

1739

V S A K P R E V D A R E N S L O V E N S K I G O S P O D A R Z A V A R U J E S E B E , S V O J C E I N S V O J E I M E T J E L E P R I V Z A J E M N I Z A V A R O V A L N I C I

92
V LJUBLJANI

PODRUZNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice.

GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

Denar naložite najbolje in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gospodska ulica 23

V Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog Din 53,000.000.—.